

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ జమీందారులు

సాక్షిత్వము

అయ్యో, మన జమీందారులు మన భావ్యభివృద్ధి కైదు
జమీందారులైనా మనకు పరిశీలించి గాని వారికి ప్రత్య
క్షా పరిశీలించాలను. ఇప్పుడు జేతన ప్రయత్నం సాధారణమైన
మొదటి ప్రయత్నం పనిలో మీరు వాల్చర్ వంటివను
చేయవలెను. కనుక గాని కోరని తన. ప్రతికా
తరగతులను చేసి, గ్రంథసంపాదనము దాని ప్రకటనము
చేసి, ముఖ్యముగా మన భావ్యభివృద్ధికి తోడ్పాటును నూతన
యంత్రకాలాదుల నిర్మాణమునందు మీరు సాధారణమగు
వెళ్ళును చేయుచున్న పనిగూడ చేయవలసికి సిద్ధుడవ్వండి.
ఎక్కడో కొండకు మహానీరులున్నాను. వారు పనిచేయను
న్నారే. అట్టివారెల్లరును చేయవలెనని చేయవలెనను
గాని మొత్తముమీద జమీందారులు జేతనభివృద్ధికి చేయవల
సిక కృషిలో వెళ్ళవలెను గూడ చేయుట లేకని చెప్పటకు
సాహసించెదను. దాని కీక్రింది నిదర్శనములు తోడ్పడుగాక.
మొదటిది ప్రతికా ప్రధానము దాని భావ్యత వహించి కష్టపట్ట
యుట తోడ్పడుచున్నట్లుగా గాని ప్రత్యేకముగా దోడ్పడుగాక.
ద్వితీయముగానే ఇంక జమీందారుగాని యజ్ఞిభావ్యభివృద్ధి
నూ భావ్యత వహించుటకు తగియుండరా? ఒక జేత జమీం
దారులు చాలవరకు సాక్షిత్వరావునాటికి తోడ్పడుచున్నా
మని పలుకవచ్చును. కాని, యది సరికాదు. భవమునం చేసి,
కార్యమునుచూచుకేయ జమీందారులు తమంతటానూ క్రతి
కల నిర్వహించుచున్నావో సాక్షిత్వరావు గానంటి వారి కింత
కష్ట మొందుటకు గలుగునో? వారెల్లు ఈ కార్యము నిర్వహిం
చుచున్నావో భగవంతు డేదరునుగాని యీపని వారికింత
మించి యుండలేదా? జమీందారులు ఈ కార్యభారము తమవై
సుంచుకొనగూడదా? ఇంతకును చెప్పవలెగాని చేయువారక
యి. చేసివో, అంతలో దైనిక క్రతిక యావత్తక మా ప్రయత్న
తపించువారేగాని యేజమీందారు ఒక దైనిక క్రతిక నిర్వ
హించలేకుండునా? ఇది యెవరిలోపము? దానికి ముఖ్యముగా
మన జమీందారులకు తమ ప్రజలవై తగిన యదురగా మింగను
కలుగవలెనుటగా? లేవున్న, ప్రతికలలోని పౌరులకు
ఏసామాన్యముగా ఒక్క ఒక్క జమీందారైన ఈదని నిర్వ
హించుటకు పూర్వోపాదాదా? ప్రతివారు సాక్షిత్వరావు
గానే దాని నిర్వహించవలెనని ప్రతికలలో వ్రాయుచున్నా
రు. ఇది వలంబముగా లేదు. జేత మొక్క సాక్షిత్వరావు
గానిలో గొప్పపొయినదా? ఆంధ్రజమీందారులెల్ల చేయిచేయు
చున్నారే? లేండక. గ్రంథసంపాదనము, వీలలో మన
జమీందారులు కొంతవరకు పనిచేయుచున్నాడు. ఇది మాత్ర
ము ఎన్నవలెనుగా నున్నదో యొక్కసారి చూడును. విజ్ఞాన
సర్వస్వము ఒక కె.వి. లక్ష్యులరావుగారి భరించవలసిన
వారు? చుదాదాకులవలననేనా కార్యభారము పూర్తియ
గును? లక్ష్యులరావుగారిని ప్రోత్సహించువాడు లేడం కాదు.
కొండరు జమీందారులు యిందరియ్యును గాని, వారి కింతకుల
కును, లక్ష్యులరావుగారిని పోల్చి చూచినపుడు ఈ భారము
ఎవ్వరు మోయుటకు వ్రేకగలిగినదయ్యె మీ కెల్లొక తెల్లమే. జేత
ములోని విజ్ఞానభివృద్ధికి విధానము చూచుచున్నారెల్లు కిక్కిర
వలెనుటకు నున్నారో చూచుకొందము. మొలవరము జమీం
దారుగారు మాత్రము సొక నాటక సంఘమును సంరక్షించు
చున్నార. కాని, యీ చుట్టుప్రక్కల కిక్కిర జమీందారు
లేముఖ్యకార్యముల నిర్వహించు చున్నారో తెలియజేస్తుంది.
అందరులోని బాటియ కళాకాలము జమీందారులే యనుగ్ర
హింపవలెను. జమీందారుల యదరణము దగ్గరకువచ్చిన
వారిలోన ప్రార్థించినవారిలోన మాత్రముగా గన్నట్లుట
చింతింపను. ఆయాజమీందారులారా! సోదరులారా! సాక్షి
యిచ్చిని విన్నవ మాలింపును. క్షీరనిరన్యాయమును పాలిం
పును. యేదము పరిమాణి నొందినది. జేత మిచ్చుకు నురక్షి
తమైనది. కాని, కాకలిన పరికరములు లేమి వీరజనలెట్లు
తెలిసొందుచున్నారో జూడును. మీలో ఉదాగులును వాన
ములనేని యుండవచ్చును. క్షీరల కష్టములు తగ్గింతి యుండ
వచ్చును కాని, యిది కార్యముగ తగ్గుటకుగల కారణములు
కనుగొనుదు. ఇట్టి ప్రయత్నములనే చేయను. చూడును. ఏ
వాడు ఒక వివేకపు మల్లుతాను రు 20 ల కమ్మినది? ఏ వాడు
భావ్యము ప్రతి రు 180 లెక? మనజేతమున కర్మాగారము
లు స్థాపించునాదా? అందులో కలసిని వస్త్రములేని తట్కుం
గుల పరికరములేని నిర్మించజేయరాదా? (ప్రయింతును దిన
వికనును వానలిన ఆర్థివెట్టుల వైరము మనజేతమునకు

జమీను జేతమునకు సంపదలిన ఆర్థిగతి రానియందు
ప్రజలను కాపాడవలసినవారు మియిట్టివారే కదా? అట్టి
యంత్రకావలెన వస్తునిర్మాణ యంత్రకాలము స్థాపించి తయ్య
లమున జేతమునకు లాభమును కార్యకర్తలయొ గడింపరాదా?
కాగితముల నిర్మించు యంత్రములు మనజేతమున లేవు వీటికి
ప్రోత్సాహమిచ్చి విదేశములనుండి ఇప్పుడు తెప్పించి నెల
కొల్పి మనదేయిన గూడ నీ మాతంత్రముల ప్రతిష్ఠించ
గూడదా? ఉదాగులును, భనిమును, అగు నెండరినో
జమీందారులగన్న మనయంత్రముత విదేశములపాలై వారి
చేతి క్రింది వస్తువులను వారి యాజ్ఞలను
కరసా వహించి వారడిగిన మొత్తముల
చెల్లించును మొలగుచుండ సోవరు లూరక యెరుగని వారివలె
మొలగుటకు భగ్గులు కాదు కావునో, మనజేతములారా
లెందు మిజేతమునకు మిఖను, మీ ప్రజలకును అభ్యుద
యము, కీర్తి ముఖము గలుగగోరవదో మీరు మనకు వలయు
వల్లెరా పొదులు మొన్నయు, గ్రంథప్రకటనయందు పాల్గొ
నియు, యంత్రకాలము నూతనముగా స్థాపించియు మీ విధ్యక్త
భగ్గులను నెరవేర్చున సమ్మచ్చున్నాడు.
కొత్త భావయ్య
సంగం చాగర్లమాడి.

మ-రా-రా-శ్రీ, తిరుపతి డిస్ట్రిక్టు
మునసబువారి కోర్టులో.

O. S. No. 874 OF 1919.
వాదము:—1 చంద్రగిరి తాలూకా యంగిలిపట్టు
గ్రామంలోయొండు కవులూరు అప్పి నాయుడి కొడుకుడు
చెంచునాయుడు. 2. సదరు గ్రామంలో యొండు దేవలిక్కి
వెంగునాయుడి కుమారుడు నున్నాకాయుడు.
ప్రతివాదులు:—1. సదరుతాలూకా క్షిగ్రామం మజరా
కొత్తలై గ్రామంలో యొండు పాపన్న కొడుకుడు కన్నం
చినవంకయ్య. 2. వెంగయ్య కుమారుడు చలిచీతుల వెంగయ్య
చంద్రగిరితాలూకాలో జీవిన యంగిలిపట్టు మజరా
కొత్తలై గ్రామములో యొండు శ్రీ కోడండ రామస్వామి
వారి భజనమందిరము తరపున వై కనుపరిచియొండు వాడు
సదరు గ్రామనివాసము లందరిని బదులుగా (Representative Capacity లో), వై నమూను చేయబడియొండు
ప్రతివాదులవై యాదావా తెప్పి యున్నార అట్టి సదరు
వాదులు సదరు గ్రామం లందరి తరపు. వాదా తెచ్చుటలో
ఎరికైతను ఆక్షేపణ యొండు నెలల 9-1-1920 దిన వైర్లు
వారి ఎరుట నేడులోనైనా, వీడెరుములగా వైనా, లేక
Authorised agent మూలముగా వైనా, వాదరయి
ఆక్షేపణలను చెప్పకొన వలయునని యిరుములగా
తెలియజేడ వయిసి.
M. Venkatakrishnamachariar, B. A, B. L.
Pleader, Plaintiffs.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోషధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదికృత
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రకృతమైనది.
1 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి
మూత్రవ్యాధులయందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము
దగ్గునకు మంచిమందు.
1 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియునాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్
వరుగ్న
అయిర్వేద యోషధముల జేయువారు
బోంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

ప్రత్యేకపు ఖాళీ అమ్మకము.

మిగుల చౌకధరలు.
ఇంటివైక కష్టమెంతము.
ఇంటివై కష్టము.
ఇంటివై కష్టమెంతము.
మిక్కిలి మేలైన మంగుళూరు ముడిరే పాన్ గాను
ముడిరేపెంకులు ఇప్పుటిమో ప్రభుల నరుసరించి అదిరియంత్ర
ములు, రోటరీ పెన్సు, జగ్ మిల్లులు, పాలిమర్లు, మున్నగు
వాని సహాయముచే తయారుచేయబడును. అర్హత ఇచ్చిన
ఇప్పుటిమో ప్రభు ఇటుకలు, శ్రేష్టమైన ఇంటివైకకష్టము, ప్లాక్
ఇటుకలు, హోలో ఇటుకలు, రిడ్జిలు (ఇంటివైకకష్ట వెన్నులు)
పూజున్నెల్లెట్లు, వెంటిలేట్లు (ధారాశ్రమగా శుభ్ర
మైనగాలి ప్రసరించునట్లు చేయు పాపనములు), అలంకార
మైన, సాదామైన లోకకష్టము, క్రిందపరచురాస్తు (స్టోరింగు)
(సిలింగు) మొదలగు అన్నివిధములైన కష్టమునము
పగ్గింపుకేటోను, క్లెసింగుకేటోను పురమాషీగా తయారుచేయ
బడును. కానిటరీ, డ్రెయి నీటి గొట్టములు, బొట్టు సంపులు
టిమాదిరి గొట్టములు, సర్ కీకాంపాజిమెంట్ మొదలగునవి
గూడ తయారుచేయబడును. ఒకసారి అర్హత ఇచ్చి చూడ
ప్రార్థక. ఉత్తరములు ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలెను.
మానేబరు, బి. ఎ.కె. ఇండస్ట్రీయల్ హోమ్,
(1976) పోస్టు ఒల్లూరు, (కొచ్చిన్ స్టేటు)
Manager
E. N. Industrial Home
P. O. Ollur (Cochin State).

ఆశ్చర్యముతో నాశ్చర్యము.
వివోదమైన గాలి తలగడలు.

వీటియందును కొకయియొక్క మరచిలకు వీసికేసి
కావలసినవలెను గాలిని నింపుకొని మరను మునుజేతకై తిసి
శీత మొదల మిక్కిలిసాఖ్య
కరమైన తలదిం దగును. ఆ
కర్మరతనకష్టము మరనువీటి
గాలియంతయు పోయినక
జేబులో గాని ఒడియందు
గాని యెంచుకొనవచ్చును.
ఇది కిరోరాథ గలవారికిని,
తయారీదలకును తదితర (తనాసామాన్యమునకును మిగుల
తయారినవరమైనది. ఒకసారివీక్షించి సాఖ్యమును పొందును.
తలదిండు 1-కి అనాము 0-10-0, తలాలపుట్టు (కత్తేకము
(వీకిరి) చిరునామా:— భవలక్ష్మీ కంపెనీ,
నెం. 6, వెంకటేశమే శ్రీవేది, సాహుకార శీట, మద్రాస్.

నమ్మకము 1842

బంగారు, వెండి, రత్నముల
సేగలును, ఇతర వస్తువులును
వాటిను యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును.
ఉమ్మిడి - రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
25, వైసాబినారురోడ్డు, మదరాసు.
నగలు వాణ్యముగాను, పూచీతోడను సుదయైన భర
లకు తయారుచేసి వికయించుటకు వలంబును. తయార
దన లేనివాటిని అతిశ్రద్ధుగా ఆర్థరుమేరకు తయారు
చేసి ఇవ్వబడును. ఒకసారి ఆర్థరుఇచ్చి నగలు తయార
చేసుకొన్న వారికైవాసి మామ్యకం తెలుసుకొనవచ్చును.

వైద్యగ్రంథములు

- డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. ఎ., ఎం. బి. సి. ఎం.
గారిచే రచియింపబడినవి.
1. అంటువ్యాధులు 0-12-0
  2. చంటిబిడ్డ 1-0-0
  3. కలరా 0-7-0
  4. మలేరియా (చలిజ్వరము) 0-7-0
  5. ఆయుర్వేదమునందలికొన్నిప్రత్యయోగములు 0-4-0
  6. Principles of Ayurvedic Treatment (English) 0 8 0
  7. Some Important Prescriptions in Ayurvedic (English) 0-4-0
- ఈ గ్రంథములు కొనుగదా అంధ్ర ఆయుర్వేద బోవ
ధావయమదారికి 19 హోనుకోడ్డు, హంటుకోడ్డు చెన్నైపట్ట
ణము అను చిరునామాకు వ్రాయవలెను. (1985)

వేలపు నోటీసు

ఇందువల్ల ఎల్లరకు తెలియజేయుచు ఏదనగా యలమర్రు అందు అంబర పేట యెట్టేటలో చేసిన అంబర పేట గ్రామములో ని కమర సావరం భూమి యొక్క ఆరాయితీచాట్లను యం దతో జరిగిన పెద్దాడులలో కనుపూర్వక కారము 1920 జనవరి నెల 25 తేదీనందున తరువాత రోజులలోను ఆవసర మైనయెడల ముందు తెలియజేడే తేదీలయందును బహిరంగము గా రేలయిన మకాములో వలరు పేటలోనుండు అంబర పేట కాదా అగ్గినులో యెట్టేట మేనేజరు గారింట్ల వేలము చేయ జడును. ప్రతిలాటను సర్కారుపాటవయిన యెట్టేటగా పాడుకట్టి పాటవారుని పేర కొట్టివేయబడును.

2. ప్రతిరోజు పాట వధ్యాన్నియ 12 గంటలకు పొగిరెట్టించబడి సాయంకాలము 5 గంటలకు ఆపుచేయబడు ను. ఆవసరమయినయెడల మరుసటిరోజునూదా పాడుబ డును.

3. భూములు సర్వీ చేయబడినది గానివకరణనువద్దకున్న గానివకరణను కీల్లుబట్టులను చూచియెడల వేలము వేయబడు భూములను గుర్తించవచ్చును.

4. ఇందులో జరిగిన పెద్దాడులలో వ్రతహరించిన లేట్లకరము యాభూములమీద యెట్టేటకు పన్ను చెల్లించ దమేగాక దెబ్బబాటు కల్లభూములవిషయములో 1889 ఫశలి లగాయకు గవర్నమెంటుకు చెల్లించవలసిన నీటితీరున తెన్నులు వర్తరాలు అలాహిదాగా చెల్లించవలెను. వరుసకు సదరు భూములకు యెట్టేటకు చెందియున్న జలాధారమునుంచి వల్లపుసాగుచేసేయెడల అట్టి భూములకు య 1 కి రు 5 ల చొప్పున నీటితీర్యము అందునైన తెన్నులుకూడా యెట్టేటకు అలాహిదాగా చెల్లించవలసి యందును.

5. భూములు భేదముభేదముగా వాటిలోని చెట్లనహిత ముగా వేలము చేయబడును. కాని పాటపాడు వుద్యోగములు కొన్ని భేదముకలసి ఒకంటేగా పాట పాడించవచ్చును. య 10 లకు మించినపాలయలు భాగములుగా విడితీయవలసిన అవ సరమవుంటే విడితీసివ్వి పాడించబడును. గలపు పొందిన పా టపాడు శ్రీజమిందాడుగారికల్ల పాటపాడువడినప్పట్టు పా టపాడు త్రమకు చెల్లించగానే యెట్టేట వుద్యోగములను భూ మిని స్వాధీనపరచదవచ్చును. ముందు న్న 1880 ఫశలికి రయతి వట్టా తీసుకొనవచ్చును. సదరు పాటపాడు కోరేయెడల ఆరతి నిగ్గంకభక్తులతో దస్తావేజు విజ్ఞప్తిచేయించి యివ్వబడును.

6. వేలము జమిందారుగారి వ్రత్రువులకు లాబడియం దును. శ్రీజమిందారుగారిగారి లేక వేలము చేయ అగ్గినులో గాని కారణములను తెలియజేయరే అట్టి వేలముల ఆ గ్గి కించుటకుగాని లేక తొగ్గివేయటగాని అధికారము కలిగియుం దును.

7. ప్రతిలాటుకు పాడదలనుకొనినవాడు ముందుగా (యింపియల్) ప్రథమకరణముందే వల్లభూముల విషయ ములో రు 100 లన్ను మొరక భూముల విషయములో రు 25 లన్ను చెల్లించవలెను. ప్రతిలాటుయొక్క వేలము పూర్తి అయినతరువాత గలపొందినపాటపాడు వేలపు మొత్తములో 4 శ వంతు సామ్యుకు యివ్వవలెను చెల్లించినసామ్యు సహితము గా ధరారకుయివ్వవలెను. అలాచెల్లించినయెడల సదరు పాట పాడుని పూచీయిన భూమి లింగ వేలము చేయబడి యింపి యక చెల్లించిన ప్రథమ కరణసామ్యు యెట్టేటకు తీసుకొని బడును. తిరుగ వేయబడు వేలములో మొదటి మొత్తము కంటె ఎక్కువగా వచ్చేయెడల సామ్యు చెల్లించని పాటపాడు నకు ఏమియు యివ్వబడదు.

8. వేలముఅయిన తేదీలగాయకు ఒకవారమురోజుల లోపుగా పాటపాడువడినట్టు గలపొందిన పాటపాడులకు తెలియజేయబడు వ్రాసినవారముగా నోటీసులను నూలపీ డులో కొట్టగోడలకున్న యెలవారమునందే అంబర పేట కాదా అగ్గినులోనున్న అతికించబడును. పాటపాడుగా ఆ యిన తేదీలగాయకు 15 రోజులలోగా గలపొందిన పాటపా డు మిగతా పాట మొత్తముకు యెలవారపువేడే అంబర పేట కాదా అగ్గినులోగాని నూపబడులో ముఖ్యం అగ్గినులో గాని చెల్లించవలెను. అలా చెల్లించినయెడల వ్రత్రువహరించిన పరితులకరం తిరిగి వేలం చేయబడును. పాట మొత్తము యావత్తు పూడాగా చెల్లించనిది రేలసంవర్ధములోను భూము లు స్వాధీనపరచదవచ్చు.

9. పాటపాడదలచింపాడు వేలమునకు స్వయముగా వాజరుకావలసియెడల ప్రమమయినఅధికారమును పొందిన యెట్టేటకు పంపించి పాడుకోవవచ్చును.

10. వేలం చేయబడు ప్రతిభేదముయొక్క ప్రమవర్ధుడి న పరిమాణము నూరు కెంట్లకు 10 కెంట్లు మించని తక్కువ యున్నయెడల సదరు తక్కువభూమికి ఎట్టి నూజరా కోర దగదు. తక్కువ కరిమాణం నూరుకెంట్లకు 10 కెంట్లు మించిన యెడల అందునుగురించి వేలముతేదీ లగాయకు రెండుమాస ములలోగా ధరభావత్రవేసినట్లయితే సదరు తక్కువభూమికి దామాషాయుం పాట మొత్తములో విభండుయిప్పించబడును.

11. వేలంభూములను గానివకరణము సహాయము వల్ల ను పాటతేదీలోగా యెప్పడయినను తనిఖీ చేసుకొనవచ్చును. భూములను గుంతులలోను భూస్వామిములను కనిపెట్టుట లోను పాటపాడు కృత్రిమముకొని పాడుకోవలయును.

12. వేలములు పూర్తిగాగానే అవజయమును పొందిన పాటపాడు ధరారకు మొత్తము తిరిగి కావను చేయబడును.

పెద్దాడులు.

గ్రామం పేరు	భూమి వివరము	మొరక లేక పల్లం సర్వీసెంబరు	వరిమాణం	య 1 కి శిస్తు	వేలం తాగింపు	వేలం వేయు ప్రదేశము	వేలం వేయు అగ్గిసరు			
అంబరపేట	కమరం	చెరువులపల్లం	81	3	58	7	0	0	25-1-20	ఏలూరు మేనేజరు గారు
		డిల్	81	2	0	7	0	0		
		డిల్	88	28	22	7	0	0		
		డిల్	88	4	12	7	0	0		
		డిల్	88	20	60	7	0	0		
		మొరక	86/6	0	26	2	8	0		
		డిల్	86/7	0	16	2	8	0		
		డిల్	88/2	0	55	2	8	0		
		చెరువులపల్లం	89	4	81	7	0	0		
		మొరక	98/9	0	24	2	8	0		
		డిల్	100/1	0	28	2	8	0		
		డిల్	108/2	8	15	2	8	0		
		డిల్	182	8	6	2	8	0		
		డిల్	182	8	17	2	8	0		
		కాల్యాధారంప.	420	31	46	8	0	0		
		388	36	65	8	0	0			
		846	20	88	8	0	0			
		మొరక...	177	59						

యలమర్రు అందు అంబరపేట యెట్టేట జమిందారువారి హాజూరు అగ్గిను, నూజపీను.

శ్రీరాజా శోభనాద్రి అప్పారావు బహద్దరు జమిందారుగారు.

నోటీసు.

తిరువతిలోనుండు ఫస్టుగ్రేడు ప్లీడరు మ.న.రా.రా.చె. యమ్. యమ్. వెంకటాచార్యులుగారు రాజాపేటపాలాగా తెదన్న గారివద్ద గ్రామములో వుండే పోలూరు పాలయ్య నాయుడుగారి దత్తులమారుడైన శుబ్బానాయుడుగారికి,

మా కమీదారుడయిన చావలకల్లెలో వుండు కలిమిలి చెంచురెడ్డి మామయ్యపైవుండు యిక్కప్రక్క మేరకు తెలియ జేయడం యేయగా,

మీకేటికి మా కమీదారుడైన చావలకల్లె చెంచురెడ్డి తే 2-7-1917 దిన క్ష 2100-18-0 అకు గ్రామంబియిచ్చి వుండు ప్రానోటుకు ప్రతిఫలముగావుండుపట్ల మీరు మీ తాలూకు యాచ్చేలిగ్రామ నీలివాస్తవారును గ్రామ్యవరుచేసి యిచ్చినట్లుగా మేర్పాటుచేసుకొని ఆమేరకు కొన్ని క్రొవలలు బొండ్లు కరముకాము. తక్కువట్టి ముక్కు ఆయన వకములో యిచ్చినానిచ్చి, అయితే వాట్లల్ల రావలసిన వ్రతములు ఆయన రాబట్టుకొనుటకు యేవిధమున చట్టకరమయిన వకతిగాని మీరు ఆయనకు కలగజేసేవుండలేదనిచ్చి, అందు వల్ల ఆయనకు చావలకల్లె రాబట్టుకొనుటకు సామ్యవడకవున్న దనిచ్చి యందునుగురించి మీరు యివ్వరలోనే ఆయన స్వయముగా నోటీసుద్వారా తెలిసివున్నదనిచ్చి యీసంకల్పము తెలిసినతర్వాత మీరు అప్రమదాధం పొందవలసి సదరు మా కమీదారుడు వ్రాయించి యిచ్చిన ప్రానోటుకు మరొక సారిట్టి రామిరెడ్డికి శామకా గ్రామ్యవరుచేసి వానిగుండా క్రొవలం తిరువతి డి. నూకంబుగోట్లలో పెండింగుగా వుండు O. S. 156/19 దావా జేయించివున్నారనిచ్చి మీరు మాకమీదారు వకములో యిచ్చిన ప్రానోటు బొండ్లు వర్తరాలలో ఆయనకు మీరు యేలాటి లింగ్ లెట్టు గాని కలిగించవలసిన అయిన వ్రాయించియిచ్చివుండు ప్రానోటుకు ప్రతిఫలము లేద నిచ్చి సదరు ప్రానోటు బొండ్లు కరముకాలపయిలి కొన్నిటికి యివ్వరలోనే వాయిదాబా పోయివనిచ్చి మరొకన్నిటికి యా నెల తే 11 దినో వాయిదాబా గలింతుననిచ్చి వాటి విషయము యివ్వరలోనే మీరు లాముకు నోటీసు మూలముగా తెలియబరచగా మీరు ఆనోటీసుఅందక వాతమువచ్చినదనిచ్చి మాకు వ్రతనైన నెం 156/19 తలో సాక్షిగా వాజరుటకు అనేకవాట్లకు సకకజేసిచ్చి మీరు అని సార్వీకలేదనిచ్చి వ్రె చెప్పిన పోనోట్ల నన్నిటిని ఆయన సదరు నెంబులో కొట్టలో దాఖలుచేసి వున్నారనిచ్చి వాట్లలోని సాత్తులకు ఆయన యేమాత్రికాను జబుబుదాని కాదనిచ్చి అపుడు వాయిదాబా పోవుపట్ల ఆమొత్తముల నిష్కముకు మీరే ధరించవల సినకాల్లె వుంటున్నారనిచ్చి యింతులనుగురించి మీరు నోటీ నుయివ్వరలే ననిచ్చి మీరు సదరు చెంచురెడ్డి యిక్కప్రక్క యిచ్చివున్నాడుగలక యిందుకల్ల మీరు తెలియజేయదము యేమంటే మీరు యా నెల 11 తేది లోపల తీరువతికి వచ్చి సదరు డి. నూ. గోట్లలో నెం 156/19 లో దాఖలుకాలడి మా పేరిటికి వ్రాయించి యివ్వబడివుండు పోనోట్లలో నూ త్రముకు రాబట్టుకొన తరు క్రమత్తము చేయవలసినది. తనం తిట దానివల్ల కలగు నష్టముకు మీరే అద్యుకోవలయును. మా కమీదారునికి దానితో యేలాటి నిమిత్తమున్న లేదు.

Tirupati. (Sd) M. M. Venkatachariar B. A. 7-1-1920. Pleader.

కో నావలేటిపు లోకల్ యూనియను

కో నావలేటిపు లోకల్ యూనియన్ అగ్గిను, అప్పలూరు గానిమునుంచి తొలగించవలసినదిగా కో నావలేటిపు అని ప్రింటు రిజిస్ట్రార్ గారితో కొందరు సహకారులు మనవిచేసిన మీదట, "యూనియన్ అగ్గినుకు వుత్తులూరు గానిములో నుండుటకు వ్రతము ఉన్నది లేనది చర్చించి నిరవకంబుప గాను యూనియన్ యొక్క మహాసభ 9-1-20 తేదీన లెజివాడలో రామమోహన ధర్మ పుస్తకభాండాగారం వనమున గం 2. మొదలు జరిగెదలచి వట్టి యూనియనువాడు అఫిలియేంట్ సంఘములకు తెల్పి వారు.

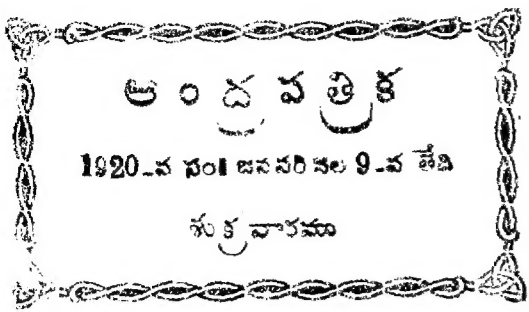
వాటిసభ చాల ముఖ్యువులుచే యూనియన్ అఫిలియేంట్ కావడిన అన్ని గానిము వాజ్యపు సంఘములవారు ఒక్కొక్కతెలిసిధిని తప్పక తంపుట అవసరము. అఫిలియేంట్ చేయదలచిన మిగతా సంఘముల ప్రతినిధులుకూడ రావేడ దును.

గురువాడ భాస్కరరావు గురువాడ.

ఇదివర కీ రాజధానిలో నిట్టి సౌకర్య మెన్నడును చూపబడలేదు. కాన నీగొప్ప నదుపాయమును ముఖ్యముగా నుత్తరమొగింపుదు. (ప్రీ)లకలంకారము. పురుషుల కావశ్యకత.

బాల్మిక్యుల యుద్ధవస్తు.

బాల్మిక్యుల యుద్ధవస్తు గూర్చి రెడు మూడుదినములనుండియు, భయంకరవార్త లరు దెంచుచున్నవి. దాదాపుగ రుష్యావంశయు బాల్మిక్యుల యధీనమగుచున్నది. మిత్రమండలి వక్షిము బూని, మిగుల సావాసముతో పోరాడు చున్న డెకాకను, కోల్చాకు సేనానుల బల ముగిసి పోయినది. డెకాకను సేనాని క్రభుత్వ ము తరించి నది. ఈ సేనాని, చేజిక్కిన ప్రదేశములను భద్ర పరచుకొనలేకపోవుటచే నెట్టి చేతు వాటిల్లెను. బాల్మిక్యుల ప్రాబల్యము మూలమున, జరుగ లోయెడి నష్టమేమి? అన్ని దేశములకన్న బ్రిటీ షు సామ్రాజ్యము నెక్కుడు క్రద్ధ మెదుర్కొ నునని, చర్చిలు మంత్రిగారు భయపడుచున్నారు డెయిలీ మెయిలు పత్రికయు నిట్టి తత్తరపాటునే గనుబజుచున్నది. దీనితో బాటు లండనుపైను, డెయిలీన్యూసు, స్టారు మొదలగు పత్రికలు, ప్రాచ్య ఖండమునకు బాల్మిక్యులకు రాచబాట ఏర్పడి నటుల, దెలుపుచున్నవి. యూరపుఖండమునందు వచ్చిమభాగమునకు బ్రాకకుండ, బాల్మిక్యులు నిరోధించబడిరి. బాల్మిక్యు లందుచే, ఆసియా రంగమున విప్లూభించుచున్నారు. ఈ రెండవవైపున గూడ, బాల్మిక్యులకు నిరోధము గలిగించని యెడల, వారు హిందూదేశమున కుద్ధవస్తు గలిగించవచ్చునని, మారిను సేనాని డెయిలీన్యూసు పత్రికకు వ్రాయుచున్నాడు. మహమ్మదీయ ప్రపంచ మిప్పుడు కలవరపూరితమై యున్నది. తుర్కీ సుల్తానుకు యూరపుఖండమునందు స్థాన ముండ దనియు, ఆసియాఖండమున గూడ ఆరేబియా, ఆఫ్రినియా మొదలగు భాగము లన్నియు వారినుండి లాగివేయబడు ననియు, సుల్తాను నామమాత్రాన శిష్టాదుగ నుండు ననియు, విశ్వసించబడుచున్నది.

ఇందలి సత్య మింకను సిద్ధమిట్లెనుని తెలియు కున్నను, రూటరు బంపెట్ తంతవార్త లిట్టి పండి యులులకు చోటిచ్చుచున్నవి. తుర్కీ సుల్తానును మతగురువుగ నంగీకరించెడి మహమ్మదీయ ప్రపంచము, వారి యధికారము నామమాత్రమగుచుండ, మక్కామదీనా మొదలగు కవిత్తస్థలములు వారి వశమగునండి దప్పిపోవుచుండ, కలవరపూరితమగు టలో వింత ఎద్దియులేదు. ఈజిప్టు, ఆఫ్ఘనిస్తాను కర్జియా, మధ్య ఆసియాగ హిందూదేశములందలి మహమ్మదీయలెల్లరు తుర్కీ సమస్య కరిష్కారముగూర్చి తల్లక మొందుచున్నారు. మహమ్మదీయ ప్రపంచమునందు గలిగిన యశాంతి, బాల్మిక్యులకు సహాయభూతమగుచున్నది. మహమ్మదీయలలో నాంగ్లదేశముపై ద్వేషమును ప్రజ్వలించజేయుటకు, బాల్మిక్యులు ప్రయత్నించు చున్నటుల, తింతివార్తలు దెలుపుచున్నవి. బాల్మిక్యుల యుద్ధవస్తు, హిందూదేశము నావ రించకుండ, సహద్దులందు తగిన సేవలగు, నైస్యాధికతులను సిద్ధముగ నుంచుడని డెయిలీ మెయిలు పత్రిక, హిందూ మొసగుచున్నది. బాల్మిక్యుల ప్రాబల్యమును గ్రహించి, వారితో సమాధాన

వడుట మేలని, స్థావరపత్రిక వ్రాయుచున్నది. నై బీరియా వైపుకు బాల్మిక్యులు విజృంభించుకుండ కాపాడుటకు, జపానుదేశమునకు స్వేచ్ఛాధికార మొసగి అమెరికావారు తలపెట్టుచున్నారని నొక వదంతి వ్యాపించియున్నది. ఇందునుగూర్చి యూరపులో సభిప్రాయభేదము గలదు. జపానుకు స్వేచ్ఛాధికార మిచ్చుచో, ముందేమి మునుగునో యని, యూరపుదేశములవారు భీతిజాపులయం దాశ్చర్యములేదు.

డెయిలీమెయిలు మొదలగు పత్రికలు, మా మూలం పాటనే పాడుచున్న వే గాని, దూరమాలో చించుటలేదు. పిమ్మటకు బియ్యమునకు ఒక టేముం త్ర మనుసామ్యమున, కేవలము సైనికబలముతో నన్నిటిని జయించవచ్చునని తలచుట లాభకరము గాదు. బాల్మిక్యులు అరాజకోద్యమము. కొంటు టాల్ ప్టాయి మొదలగు త్వరితజ్వలు నాటిన బీజము లిప్పుడు ఫలించివి. రుష్యాదేశపు జానీల కిరిక ప్రభుత్వవిధానమున కిది ప్రతి ఫల మని చెప్ప వచ్చును. నిరంకుశ పద్ధతులు మితిమీరినపుడు, అరాజకమే వాటి ననుసరించుచుండును. బాల్మిక్యుల, ప్రస్తుత మమలులో నున్న వ్యవహారముల నన్నిటిని ఒక్కమారు తుడిచిపెట్టు నుద్దమించుచున్నారు. ముందువెరుకల సరములు లేదు మంచిచెడ్డల విచారించుట లేదు. ప్రస్తుత స్థితితో ససంతృప్తులగు చున్న వారెల్లరక, బాల్మిక్యుల శిరిణ్యమగుచున్నది. బాల్మిక్యుల యుద్ధ వస్తును పోనాడుట, శాంతిగోరు వారెల్లర ధర్మమైయున్నది. కాని, తగిన ప్రతిక్రియల నాలో చించక, వెతుకటి కద్దతులనే అరలించుచో, ఉద్ధవస్తు తగుటకు మారుగ మంత హెచ్చుగా వచ్చును. ఇంతవరకును, మిత్రమండలివారు స్వయ ముగ నైస్యములబడియు, బాల్మిక్యుల ప్రతి కత్తులకు తోడ్పడియు, నువదనము నడవటయు తీపించిరి గాని, వారి ప్రయత్నములు సఫలముగాం చలేను. ఆడబోయిన తీ మెదురయినట్లు, బాల్మిక్యుల నెదుర్కొన బోయినవారు గూడ వారి వలలో జిక్కుకొనుచు వచ్చిరి. బాల్మిక్యులు, తమ నైస్యములతో కన్న, భావప్రకటనముచే, నెక్కుడు విజయము బడయుచున్నటుల గాన్పించుచున్నది.

మిత్రమండలి రాజ్యములలోని లోకములను వెదకి, వాటిని బహిష్కరుచుట, వారి మొనటి వని. ప్రపంచమునం దిప్పుడు దృఢమిదిస యశాంతి వాధారముగ నైకొని దాని నెటులయినను విస్తరింపజేయుట, వారి రెండవవని. బాల్మిక్యులకు తోడ్పడుచున్నది ప్రపంచమందలి నిరంకుశత్వము గాని, స్వాతంత్ర్యముగాదు నిజముగ స్వాతంత్ర్యము ప్రపంచమునందు యధేచ్ఛగ రాజ్యముచేయునో, బాల్మిక్యుల మడుగుంటు నుటకు పండియులేదు. బాల్మిక్యులను రూపుమానవలయుననిన, స్వాతంత్ర్యవాతావరణమును మిత్రమండలి వారు ప్రపంచ మునం దంతటను పె పొంపించవలెను. అశాంతి బీజములను పూర్తిగ తొలగించవలెను. ప్రస్తుతము వ్యాపించుచున్న అశాంతి ప్రతిదేశమునందును కొలదిగనో గొప్పగనో వ్యాపించియున్నది. స్వాతంత్ర్యమునకు పుట్టినిల్ల నదగు అమెరికా ఖాడము నందుగూడ బాల్మిక్యుల బీజములు నాటబడి యున్నటుల దెలియుచున్నది. కుట్రలబచ్చు వారందరిని దేశమునుండి బంపివైచుటకు, అమెరికా ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇట్టి వారు వేలకొలది అరెస్టుకాబడినయు, వార్తా పత్రికా సుపాదకు లనేకులు కట్టుకొనబడినయు రూటరు దెలుపుచున్నాడు ఇట్టి చర్యలవలన,

అమెరికా ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నము లెంత వరకు సఫలమగునో జూడవలసియున్నది. సోవి యటు రాయబారులలో నొకరగు గ్రిగరీ విన్ స్టేరు గారు అరెస్టుకాబడిరి. సర్వియాలోగూడ, విప్లవ సూచన లారంభమయినవనియు, రాజుపై తిరుగు బాటు జరుగుచున్నదనియు, దెలుపబడినది.

ఇట్టి పండిగ సమయమున, బాల్మిక్యుల యుద్ధవస్తు మడచుట, కష్టసాధ్యమయిన కార్యమే. కాని, బ్రిటీషువారి కిదిని సాధించలేకపోయిరి. మిగి లిన ప్రపంచమునం దెట్టి విషమస్థితి జనించినను, హిందూదేశమునందు బాల్మిక్యుల స్థిరముగ నాటుకొనబాలదు. బాల్మిక్యుల ముని ప్రకటనము మూలమున అశాంతి చాలవరకుదగ్గిరి. రాజకీయ నిర్బంధతుల విడుదలవలన, ప్రజలలో సంతోషము వెల్లివిరిసెను. ఇంతమాత్రముతో నశాంతి బీజము లు శాశ్వతముగ రూపుమాచువు. ప్రజలకు స్వయం నిర్ణయాధికారము త్వరలో చేపూరవలయును. ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములు బాగుగ సంరక్షింప బడవలయును. మహమ్మదీయల వాంఛలు, సాధ్య మగునంతవరకు, సఫలమగువలయును. ఈమూడు కోర్కెలును త్వరలో నెఱవేరుచో, అశాంతి కే మాత్రము తావుండనేరదు. అశాంతి తావులేనపు డు బాల్మిక్యులకు సలేతావుండదు. భారతీయులు నివాసముగ శాంతిప్రియులు. సాత్వికస్వభావులు. దౌర్జన్యమనిన, వారు కంటగించెదరు. అందుచే బాల్మిక్యుల యుద్ధవస్తు సాధ్యములను, భారతీయు లెన్న డును సహించనోవరు. బ్రిటీషు పార్లమెంటుసభ వారు, కొంచెము దూరదృష్టితో నీసమయమున బ్రవర్తించునెడల, బాల్మిక్యుల యుద్ధవస్తు హిందూదేశమున కెట్టి యపాయము గలిగించ బాలదు. బాల్మిక్యుల యుద్ధవస్తు కోర్కె మము, భారతదేశపు ఆధ్యాత్మికకై ముందర, కటావంచ లు గాగలదు అందుచే, డెయిలీమెయిలు మొదలగు పత్రికల లేనిపోని ఆర్భాటములకు జెవియొగ్గి తత్తర పాలుజెందక, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు హిందూ దేశమునకు త్వరలో స్వయం నిర్ణయాధికార మొసగి, తస్మామున బాల్మిక్యుల యుద్ధవస్తును పూర్తిగ బోనాడెదరు గాకయని గోరెవము.

కాకినాడ, ఒంగోలు పురపాలక సంఘములు

కాకినాడ, ఒంగోలు పురపాలక సంఘముల 1918-19 సంవత్సరపు కార్యనివేదికములు మా కందినవి. కాకినాడపురపాలక సంఘము మామూలు ప్రకారము మిగుల సామర్థ్యముతో గృహిణులుపు యండు పెంతయు సంశోషకముగ నున్నది. పాఠశాలలందు మొత్తము సమగ్రసంఖ్య యధాస్థితి యందున్నను, ప్రజానియుక్తుల సంఖ్యను 16 నుండి 14 వరకు వృద్ధిచేయుట ఆమోదము గలిగించు చున్నది. ఎన్నికలలో 100-కి సుమారు 90 మంది పాల్గొనుటవలన నియోజకవర్గమునకు మ్యూనిసి పలు వ్యవహారముల యందుగల ఉత్సాహము వెల్లడి యగుచున్నది. సంవత్సర ప్రారంభమున నున్న నిలువగాక, రూ. 2,25,803.3-8 ఆదాయ ము లభించినది; రూ. 2,29,866-4-10 మొత్తము మీద వ్యయపరుచబడినది. నివేదికమునందలి లెక్కలను బట్టి చూచినయెడల గత సంవత్సరము నందు కంటె ఆదాయము చాలవరకు హెచ్చినను వ్యయము తగ్గినదని స్పష్టము కాగలదు. ఈమ్యూని సిపలు సాధుమువారి యాజమాన్యమున 22 పాఠ శాలలు కలవు; వీనియందు 7 రాత్రి పాఠశాల లున్నవి. విద్యార్థుల సంఖ్యను తెలుపు వివర ములు లేకుండుటచే విద్యాభివృద్ధిని గూర్చి యెట్టి యభిప్రాయము నైనను వెల్లడించుటకు

వీలులేకున్నది. ఇతర పురపాలక సంఘములలో వలెనే కాకినాడ నగరమున గూడ జనసముల సంఖ్యలేగి, మరణములసంఖ్య హెచ్చింది. ఇక పు యెంజా మున్నగు సాంక్రామిక వ్యాధులవలనన, హెచ్చుధరల మూలమున జనసామాన్యమునకు తగిన ఆహారము లభించక పోవుటచేతను, ఇట్టి దుస్థితి కలిగినదని అధ్యక్షులు తెలుపువాక్యము లను ప్రభుత్వమువారు గుర్తించవలసియున్నది. పేగు యానగరమునకు రాకుండగ నివారించబడి నది. కలరావలన మరణించినవారిసంఖ్య అల్ప ముగ నున్నది. ఇంపుయెంజావలన మరణించిన వారిసంఖ్య కొంచె మెక్కువగ నున్నను, మొత్త పుమరణములసంఖ్యను బట్టి చూచినయెడల అత్యల్పమని నడువకతప్పదు. కావున, ఇట్టి మరణము లకు క్రమం కాహారము లేమియే ప్రధానకారణ మని తేలగలదు. ఈనగరమునకు మురుగుకాలు వలను తగినట్టి సౌకర్యమును అత్యవసరము.

టీకాలు జయక్రదములగనే వేయబడినవి. మొత్త ముమీద నీమ్యునిసికలు పాలనము సంస్కృతికర ముగ నున్నదని అంగీకరింపక తప్పదు.

ఒంగోలు పురపాలకసంఘ కార్యనిర్వహణము జయక్రదముగ జరుగుటకు ఫిరేవరి, మార్చి నెలలో నచ్చట ప్లేగు వ్యాపించి, ప్రజలు కట్టణమును వదిలివేయుటచే ఆటంకములు కలిగినవి. అందుమూలమున సంఘ సమావేశముల సంఖ్య తగ్గుటయు, ఆటంకభలకు నియమితసంఖ్య గల సభలు రాకపోవుటచే నాపి వేయబడుటయు, కన్నులు పరిగావసూలుకాకపోవుటయు తలపించినది. ఈవిషయమును వివిజనలు ఆసీసదును కలెక్టరును గూడ అంగీకరించియుండిరి. కాని ప్లేగువలన నిచ్చట 44 గురు మాత్రమే మరణించినందు, సంవత్సరాంతమున రెండునెలలు మాత్రమే యది యుండెననియు, అందుచే క్రజలు పట్టణమును వీడిపోయినను 100-కి 79 వంతు కన్నులు మాత్రమే వసూలగుట సంతుష్టి గొలుపుట లేదనియు ప్రభుత్వమువారు రాజీపించుచున్నారు. కాని ప్లేగు అనేకులకు సోకకపోయినను క్రజల నెల్లరును భీతావహుల గావించినదనుట నిజము. అందుచే వనేకులు కట్టణముల వదిలి దూరప్రదేశములకు కూడ పోవుచుండుట వాడుక. కట్టణమును వదిలినవార నెల్లరును ప్లేగు కాంపులలో నుండురని తలంచుటకు వీలులేదు. అట్టిస్థితిలో మ్యునిసిపలు పాలనము సరిగా నడువకుండుటయం దాశ్చర్య మేమియు లేదు. మహూచి ఇంపుయెంజా వ్యాధులవలన గూడ చాల నష్టము కలిగినది. ఇట్టిస్థితిలో క్రజలు టీకాలవలన లాభము లేదనియు, ఇండ్లకప్పులను తొలగించి గృహములకు ప్లేగు సోకకుండగ చేయుటయు అత్యవసర మనియు గ్రహించి ప్రజలు మ్యునిసిపలు ఉద్యోగులకు సహాయకమగు టెంతయు ప్రశంసార్హము. ఈకట్టణమునకు నీటిసౌకర్యం మెక్కువగనున్నది. స్కీమును, ప్లానులను తయారుచేసి శానిటరీ ఇంజనీరు శానిటరీబోర్డునకు బంపినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ స్కీము చాలకాలమునకు బూర్వమే సంసిద్ధమయ్యెను. ఇంతవరకు కార్యరూపము చాల్చుకుండుట విచారకరము. ప్రభుత్వమువారు కట్టణవాసుల కష్టములను గుర్తించి, ఆవిధానమును సత్వరముగ నామోదించి, కార్యరూపమున బెట్టవలయు

వెల్చిగారి రాజీనామా

కలకత్తా యూరపీయను సంఘమునకు కార్యదర్శిగ నున్న టి. ఇ. వెల్చిగారు, సంఘాద్దేశముల నెఱుకవరుచుట కాంగ్ల దేశమున కంచబడెను. వీరు తమ శక్తినంతను వినియోగించి, స్వయంపాలనోద్యమమును తలక్రిందుల చేయజూచిరి. ఇండ్లోబిటీషు సంఘమువారి నాయముగైకొని, వీరు కొండను ద్రవ్వచుద్యమించిరి గాని, పావము వీరివ్రయత్నములన్నియు విఫలములయ్యెను. ఇండ్లోబిటీషు సంఘమువారి కెట్టి పలుకుబడి లేదని, ఆంగ్లదేశమునకు వెడలిన వెంటనే వీరికి గోచరమయ్యెను. హోంయాలర్ల సభలకు, ఆంగ్లదేశీయులనేకులు వెడలుచుండుట జూచి, వీరు విస్మయముపెందరి. తమ ఆశాభంగమును వెల్చిగారిటీవల చెలిచుబట్టించి, తిరిగి తమ సంఘమువారి నెదుర్కొనలేక గాబోలు, వెల్చిగారు తమకార్యదర్శివదవి కాంగ్లదేశమునుండియే రాజీనామాను వంపి. యూరపీయను సంఘపు సాంవత్సరిక సభయందు, వెల్చిగారు సంఘమువారి ఖర్చుమీద నాంగ్లదేశమునకు వెడలియుండి తాను పరిపీన కృషిగూర్చి తెలుపుటకు తిరిగి హిందూదేశమున కేలరాల్దని, ఒకసభ్యుడు ప్రక్షేపించెను. అధ్యక్షు లిందులకు సమాధానమిచ్చుచు, వెల్చిగారి సీసభకు రమ్మని తామెన్ని మారులో కబురువంపితిమనియు, వెల్చిగారటుల గావించక రాజీనామాను మాత్రము వంపిరనియు, ఈవిషయమై నేమి చర్య దీసికొనవలయునో నిర్ణయించుటకు, త్వరలో నొకసభ జరుగుననియు, తెలిపెను. పావము, ఒక్క తంతివార్లలో, హోంయాలర్ల మదమడగునని ప్రకల్పముల బలికిన, వెల్చిగారి కెట్టి భంగపాలుగలిగెను! వీరిపై యూరపీయను సంఘమువారు తగినచర్య దీసికొన బ్రయత్నించుట జూడ, కెయిజరు భంగపాలు స్మరణకు రాగలదు.

“అమృతసరపు కుట్రదారులు”

“అమృతసరపు కుట్రదారు”లను విడచి పెట్టినందులకు, మార్చింగుపోస్తుకత్రిక మాంటాగుగారిని దూషించుచున్నదట. ఇక్కార్యమువలన దేశమునకు ఘోరవిపత్తు సంభవించునని, ఈ కత్రిక వలపోయుచున్నది. నిజమూలోదించిన, నిర్బంధితుల విమోచనమువలననే దేశములోని యశాంతి చాలవరకు దగ్గిపోయెను. బాల్గియ, లయకద్రవమును నిరోధించుటకు, నార్మభాముని యుద్ధారకార్య మొత్తము తోడ్పడకలదు. మార్చింగుపోస్తు కత్రికాధిపతులవంటివారే. వంజాబు కలనరమునకు కారకులై దేశమున భీభత్సము గలిగించుటకు తోడ్పడియుండిరి.

దుఃఖవార్త

నల్లూరు పురవాస్తవ్యులును, న్యాయవాదియు స్వరాజ్యసమితి కార్యదర్శియు, బాలీయవాదియు, ఉత్సాహవంతుడను, అగు కొండూరు కుమారస్వామిశాస్త్రి బి.యె.బి.ఎల్. గారు 7-1-20 తేదీ మధ్యాహ్నము 2 ఘంటలకు స్వర్గస్థులయిరని తెలియజేయుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నాము. సర్వేశ్వరుడు వారి యాత్మకు శాంతి చేకూరజేయుగాక.

పయోనిసత్రిక పనివాండ్ర సమ్మెలు :— అలహాబాదులో పయోనిక సత్రికపనివాండ్రందరుకు 100-కి 50 వంతున జీతములనుపెంపి పోచ్చింపవలెనని కోరిరి. కైరత్తులకు తెలిపి సమాధాన చేయవలసి కార్యదర్శివాకులు చెప్పిరి. గాని పనివాండ్రు విసక తత్కాలమే తనిమానికేసిరిగాన 7-6 తేదీన ఒకకాకిరము మాత్రమే ప్రకటించబడెను.

వృత్తాంతములు

మోటారుల సంఘటనము:—కలకత్తానగరమున 6-6 తేదీ మధ్యాహ్నము రెండుమోటారుకాటులు డిగొనినవి. రెండుబండ్లకును చాలనష్టము కలిగినది. బండిలో నున్నవానికి చాల అలజడి కలిగినది.

హత్యకేసు:—ఒకహత్యకేసునందపుత్రున పోలీసువారు కలకత్తా నగరమున కొలయుంటిని సోదామాది. సోదామాచుటలో నొకకర్రచుంచముక్రింద నొకవెల్చిలో నొకపిస్తోలు కొరకెనది. యజమానిజూడ తెలిపినారు.

ఎక్స్‌ప్రెస్ రైల్వే:—కలకత్తా నగరమున ఎక్స్‌ప్రెస్ కరుక్కులకు రైల్వేకు వేయించుటనుగూర్చి ఆలోచించుటకు రైల్వేబోర్డు సభ్యులును మరొకవరకు ఈనెలలో కలకత్తా నగరమున సమావేశమయ్యెదరు. ఆసభకు కార్యక్రమము తెలిసికొగా జేయుచున్నగాని నిశ్చయించబడినది.

స్వేచ్ఛారంబు:—పోలీసు పుక్కిగూలు కోరింక యాక్రమణ తగిన ఆధారము కనబడకపుడు మేజిస్ట్రేటు స్వేచ్ఛారంబు నిశ్చయించినది కలకత్తా హోల్స్‌ట్రావర్స్ రివ్యూంజి రాజధాని మేజిస్ట్రేటు పొలిసుగా సాక్షుల సోదాదేముట కిచ్చిన పుక్కిపుక్కి రద్దుచేసి.

కర్నాట యి.దస్త్రీయము బాంకి:— ఈ బాంకిని కలకత్తాలో కాష్మీరు మహారాజు గారు ఈ నెల 6-6 తేదీన పొర్రంబించిరి. మూలధనము 5 కోట్లు. 8 కోట్లదివరకే చందా వేయబడెను. 60 లక్షలు చెల్లించబడెను. 10 కోట్లు పెట్టుబడిలో నొక నాకావ్యాపార సంఘముకు బాంకిగా తేర్పరచిరి. ఆమెకావారియొద్ద రెండు స్త్రీయరులకు కొనిరి.

ఇండ్లు తగులబడుట:—కలకత్తా నగరమున సార్మియలో నాడుమాను బాల్గియెను 8-6 తేదీ మధ్యాహ్నము తగులబడినది. గోకాములనిండ సుయలచేర్చునది. 9-6 తేదీ సాయంత్రికొని మంటలు తగ్గునట్లులేను. మరాజీము సాంగములు; ఆమ మార్వాడీ వర్తకులు యజమానులు. లక్షలకొలది క నష్టము కలుగును.

జాంబాయిలో సమ్మెలు:—మరియొక పిడియోక్రకాల పనివాండ్రుగూడ 8-6 తేదీన సమ్మెకట్టిరి. పనివాండ్రు తోడ్పడుటకు తోనపు బాల్గియగారి అధ్యక్షుక కొంద నొక సంఘ తేర్పరచబడినది. 11-6 తేదీన పనివాండ్రు జరుగున. వారు కావలసిన సౌకర్యములను నిర్ధారణచేసి ప్రకటించెదరు. పనివాండ్రు తేజవండ్ల పనిమారీకేసినందున పనిచేయని రోజులకు జీతమునుకొ బడదని యజమానులు ప్రకటించిరి.

మైకమునల హత్య:—కలకత్తాలో మౌక్త్యకుండమున నొక దొంగకారులై చాలప్రాధుర్యముపయ్యుట ప్రాచీయి.టికి వచ్చెను. ఆతనియొకటి పరిచారమని బంధుకు దొంగునిచ్చి పరిచారమనో మాటలాడుచుండ బంధుకును బంధి పోటుకొంగయని తలచి మండలు వారిని తుపాకితో కాల్చెను. ఆందువలన బంధుకునకు కాలియొక బలగుగుగాను మైకది. కాలు పరికినేయవలసినదని. ఒకడు నాయుకు దొంగతనము చేయరాగా వారిని తుపాకితో కాల్చిరి పని మద్రాయి పోయి పోలీసు కాణాలో తెలియవరచెను. పోలీసువారు నిచారణ చేసి మండలమీద కేసుచేసిరి.

ఒక ధర్మాత్ముడు :—తెనాలిలోనికా మోతుకూరునందు మోతుకూరు సాగభూమణం గారు గ్రామకరణము వీరు నియోగి బ్రాహ్మణులు. వీరు పరధనమును త్యక్తప్రాణముగా నొంది నిత్యమున కరోధకారమునే చేయుట కాలోచించుచుండురు. గ్రామమున గోపాలస్వామి దేవాలయము కిథిలయొంద వారిని మంచి పట్టుదలతో నిటీలెనే మరమ్మతు చేయించి వారు. గ్రామమునందు బావులయరుగా ఉన్నతన వీరు జనుల యావయోగార్థమై దేవాలయమునకు సాయాత్మముననే బాని నొక దానిని తెచ్చింది యిరిటితోటకు గూడ వాటింపిరి. గ్రామమునకు బాటసారులకు వీరము విడిగా వచ్చుట తటస్థమయ్యెనందున సాగభూమణంపరులుగా గ్రామమున కక్రమముగూడనిండుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. విద్యాభివృద్ధి కై యొక పెన్నియో విషయములను విచారించ వీరికి ప్రతి కార్యమునందును జయముగల్గుగాక—ఒక విలేఖరుడు.

విశేష తంత్రవాదములు

తైలపు విజయము

జరిగినది

తైలపుజరుగారి లేఖలు

అందఱు, జనవరి 5:—తైలపుజరుగారు 1898 వ సంవత్సరము మే 30 వ తేదీన బాధగారికి, వ్రాసిన లేఖ ముప్పాగు పొమ్మలో ప్రకటించబడినది. అందులో నీక్రింది విషయాలను వ్రాసి, బ్రిటిషు రాజనీతిని ప్రతిఘటించి దోక విభాగమును జర్మను రాజ్యానికి కప్పించినది. జర్మనీలో సంధి జరిగి యుట కన్నీయేర్పాటులను నొనరింపబడినదిగాని "అప్పటిలో నే నిచ్చిన యాజ్ఞలను నారేపాటులు వ్యర్థము లయ్యెను" యనియుకటి రెండుమాత్రము గూడ సంధి ప్రయత్నము లొనరింప బడినవి. జర్మనీ కండ్లవలన నెన్నియో మహాభయములు గల గల గలవిని తెలుపబడినవి. వాటిని మరికొన్నిటినినూడ నిరాకరించునెడల నేమి జరపమాన మిచ్చెదనని అతడు బాధగారిని ప్రార్థించెను. అనంతరము అగష్టు 18 వ తేదీన వ్రాసిన లేఖ తైలపుజరుగారి వ్రాసిరి: ఇంగ్లండు అత్యధిపతియై భారతమును పాలించినది. కాని దాని నిశ్చయార్థి ప్రాయమును తెలియజరచు కున్నది. యూరపునందలి తమ స్వతంత్ర్యము గాపాడుకొనటకు యూరపులో నేడియో యొకరినొకరు స్వాధీనమునకు యంచుకొనవలయు నని జూచుచున్నార. ఇందులో బాధ కృతార్థము కావాలను. అభయమును నా ప్రయత్నము, నై న సుపయోగించవలయు.

సరిహద్దు ప్రదేశమునందలి యుద్ధము

అందఱు, జనవరి 5:—దెయిలీ మెయిలు ఇట్లు ప్రచురించుచున్నది. అఫ్ఘనిస్తాన్ మనుష్యులమీదను ఎండకు వలసికాని విమానములు అపయోగించబడినవియు నీవర్త ఆధికారులు పూర్వకథలనులను లాభములేదని తెలిసికొని నూతన కాశ్రుపాహాయ్యమున నతి త్వరితగతిన యుద్ధ మొనరింప నున్నది. తెలుగువలయు ననియు యుద్ధమును నైపునాపూరితులు నగువారికి ప్రత్యాధికార్య మివ్వవలయునని దెయిలీ మెయిలు ప్రకటించుచున్నది.

అమృతసరము అల్లరులు.

అందఱు, జనవరి 5:—1914-15-వ సంవత్సరములో అంబావా త్రిగేషున కధ్యక్షులుగ నుండిన త్రిగేడియరు జనరలు ఇంగ్లండును అమృతసరము అల్లరులను గూర్చి తైలపు ప్రతిక కొక లేఖను వ్రాసిరి. అచట చాల కాలము నుండి యు ఆరాజ్యమున్నారనియు, నేల కొలిది జరుగు వరసంపకుడు మహాప్రభువు రాకుండన చటి అధికారు లతిశయ ప్రయత్నముల నొనరింపవలయుననియు, ఇందునిమిత్తము నననరముగ హిందూదేశమునందలి బ్రిటిషు ప్రభువుల సంఖ్య పెంకయో యధికముగ పెంపొందవలసి యుండెడి దనియు నతడు తెలియ జరచెను.

అమృతసరము పై దీలవిడుదల

అందఱు, జనవరి 5:—అమృతసరము క్షుద్రాదారులను విడిచిపెట్టుట బాగులేదనియు, జాతీయ మహాసభయందలి ఆం దోళనాకుల కొరకు ననునయించవలయు నను ఉద్దేశముతో మాంబేగూగు వారినిప్పటిలో విడిచివేయు, ఈ ప్రయత్న మిప్పటిలో చాల అసంభవమనియు, గవర్న మెంటువారు ఆం దోళనాకులకు నిర్మిమిత్తముగ నొడిపియిస్తుండలు భావించు రనియు ముర్ఖుగుహాస్య క్రిత వ్రాయుచున్నది.

గవర్న మెంటు నూచనలు:

రెయిల్వే వనివారుల వైఖరి.

అందఱు, జనవరి 4:—జి. హెచ్. థామసు గారు నేడు బర్మింగ్హాములో పెద్దసభయందు ప్రసంగించుచు నిట్లనిరి:— మనము కోరినన్నిటి నిచ్చుటకు గవర్న మెంటువారు అంగీ కరింపలేదు. అందుచేత నిప్పటి వాటితో సంక్రమించెద నెంచ నవసరములేదు. కాని ఇప్పటి స్థితిగతులను ఇబ్బందిని బట్టి ప్రస్తుతము ఇంతకంటె ఎక్కువ లాభముల బడయుటకు వీలు లేదు. ఈ సమాధానము చాల గౌరవప్రదముగ నున్నది. ఇందు కలసి రెయిల్వే వనివారుల చాల లాభము గలగలను. ప్రికన్యము లింకను ఉండగలవు గాని వాటిని ముమ్మందు రింపవచ్చును.

అందఱు, జనవరి 5:—భారత్తు, యూరపు, చారాప్ర ములందలి రెయిల్వేవనివారులు గవర్న మెంటు నూచనల నిరా కరించిరి. కాని 8-వ తేదీన జరుగు రెయిల్వే వనివారుల మహా సభలో అతివాదులు మరల సమ్మెకట్ట వలసినదని వాదించినను చివరకందలును గవర్న మెంటు నూచనల సంగీకరింపగలరను నమ్మకము చాల విశేషముగ నున్నది.

అందఱు, జనవరి 4:—కార్మికు వార్త హంప్టనులందలి రైల్వేవనివారులు గవర్న మెంటువారి నూచనల నిరాకరించిరి.

నర్ వాలోరెను ప్లంట్లుగారు

అందఱు, జనవరి 5:—మ్యూయార్కునుండి తైలపుప్రతి క ట్టుల రేపిచున్నవి.—నర్ వాలోరెను ప్లంట్లుగారు మర డించిపోయెదని కనుగొనవచ్చినవారిని చూచి ప్లంట్లుగారు చాల విచారము నొందసాగిరి. ఈ సమాచారమును తెలియజరచిన అందఱు వార్తాసంగ్రహ సంఘమువారు తమ విశేషముడు ప్లంట్లుగారు గ్రీకున కేటచున్నారని బంధన తంత్రవాదము జరుపుటలో మాటలు తిప్పుక తెలియనందున మరణించినటు చుచునదివని సమాధానము చెప్పిరి.

బ్రిటిషు రెయిల్వేవని వారిస్థితి.

అందఱు, జనవరి 5:—ఇంక కొలదిదినములలో నేమి జరుగునో దానినిబట్టి రైల్వే విషయమును నెమ్మదిగ నుండునదియు మాననదియు నిర్ణయమగును. థామసు గారి వని యెట్లు తరిణ మించునను విషయములో కార్మిక ప్రతినిధులందరి ప్రాతినిధ్య భేద మేర్పడుచున్నది. ప్రతినిధులు వివరములను జేసి తర్కించెదరు. గవర్న మెంటువారి వరకుల కంగీకరించుట కనేక ప్రయత్నము లొనరింపబడును. యూనియను నాకులు సాధ్యమైనంతవర కనుకూలతీర్మానము చేయబడునట్లు ప్రయత్నించెదరు. తమన్న సభను మరియొక నాటికి నిలపి నేయుటకు ప్రయత్నించెదరు. సభమును కోబాలు జరుగును. గవర్న చర్య చాల విశేషముగ జరగుననియు, మితివాదములకు, అతివాదులను చాల తీవ్రముగ వాదించెదరనియు తెలియచున్నది. క్రిందటి సమ్మెకట్టు నను యువాన గలిగితిమి గావున నీమారునూడ గౌరవగలిగి మని అతివాదు లనుకొనుచున్నాడు. కార్మిక లీనూచనల తీరస్కరించిన చాలతెలివి తక్కువగ ప్రకటించెదరని జేయులందరను చున్నాడు. ప్రైవటులు మొదలగువారి విషయమున జేసినట్లే నూటికి 18 పిల్లింగులతోననున తక్కినవారి విషయమునగూడ కార్మికముగ నేర్పాటు చేయవలయు నని అతివాదులు వాదించు చున్నాడు.

గవర్న మెంటు వరతులు.

అందఱు, జనవరి 4:—చాలదూరము వర్చుబరిగిన వెనుక గవర్న మెంటువారి వరతులు తెలుపబడినవి. అందరికంటె తక్కువ జీతముల బడయువారికి వారమునకు 50 పిల్లింగుల కంటె తక్కువ ఈయబడకుండదనియు, పార్టీలలో చాల మందికి మూడు సార్ల ను లీయబడవలయు ననియు ఈ ప్రాత్ర లేటు సెప్టెంబరు నెలవరకు నుండుననియు అటువీపుట నది మరల మార్చబడుననియు అప్పుడని యుద్ధాత్మకమునను నకు రెండంతలగ మాత్రమే యుండుననియు రెయిల్వేవనివార లీవరతుల కంగీకరించుటకుం దిండుకయు సంతోషములే దనియు వారు ప్రకటించిరి.

యూరపు ఆసియా ల స్థితి

అందఱు, జనవరి 4:—నిప్పటిదినము చర్చిలుగారు సందర్భమునం దుపసంగించుచు నిట్లు చెప్పిరి. యూరపు ఆసియా ల స్థితి చాల నిరుత్సాహకరముగ నున్నది. రుష్యాకరణములను నే మింకంభవించునో ఎవరు నెఱుంగవలయున్నాడు. నాగరికతా ప్రపంచమునకును, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు నందులన చాల నష్టము గలగలగలదు. చిన్న ఆసియా కేశమున నూతన కరిస్థితులు పాడగట్టుచున్నవి. రుష్యా బోలెవిక్కులను, తుర్కి మహమ్మదీయులను ఏకీభరించునెడల గ్రేటు బ్రిటనుస్థితి చాల విషమముగ మారును. పూర్వము దెలిసిన కొల్లాకు నేనాకులు బ్రిటిషువారి స్వత్యములను గాపాడుచుండిరి. కాని ఇప్పుడు కొల్బుకు గారి ప్రయత్నములు చాలవరకు హాతుయ్యెను. దెలిసిన నేనాని ప్రయత్నములు కన్ప దగతుండున్నవి. అవియు నిష్క్రమించు నెడల వెంటనే గొప్ప ప్రమాదము సంభవించును. జర్మనీ నిస్సారస్థితి యందుండు నేని యూరపు స్థితి చెకును. అందుచేత జర్మనీ నుండి మనము చాల ఎక్కువసామ్యము జలపంతముగ లీయ ప్రయత్నింపరాదు. ప్రస్తుత జర్మను ప్రభుత్వమువారు క్రిందటి నుం

త్వరము చాలవరకు మిత్రమందలి వారి వరతుల ప్రకారమునద ముగిసిరి. జర్మను ప్రజాప్రభుత్వమును సాదుచేయుటకు కెయి జన కక్షసాకులును, బోలెవిక్కులను ఏకీభరింపవలంద మనము చాలవరకు సాటుపడవలయును. జర్మనీలో వర్తమా చేయదలపెట్టినగాని మనము జర్మనీనుండి నష్టపరివారముల నొందివాలము.

ప్రాప్తి

సి బేరియా, బాపానుసందేశము.

పార్టీగారు, జనవరి 5:—తూర్పు కేశములందు బాపా నేమిచేయునను అంశమును తర్కించుచు వరము ప్రతిక ట్టులు వ్రాయుచున్నవి. అమెరికాదేశము సి బేరియాలో బాపానీయు లకు కరిపూర్ణ స్వేచ్ఛ కొనిగిరనువార్త తరతరములు నిలిచియుం డగలదు. బోలెవిక్కుల భయము వారి కిదివరలో నెన్నడు నొనగూడని మహాసామ్రాజ్యము నొనగూర్చినది. రుష్యాబాపా ను మహామధ్యమునగాని యుద్ధమునగాని మిత్రమందలి వారిలో నిరంతరము జరుపుచున్నవైన ఉత్తరప్రభుత్వముల కలనగాని సాధ్యముకాని కోరిక ఇప్పుడు సాధ్యమయ్యెను. బా పానున కిప్పుడు కేదానంటి మహాసామ్రాజ్యము లభించినది. సాహ స్యము నందలు తలంచుకంటె పది ఎక్కువ మూల వస్తుకంటె నలతో నలరాదు యన్నది.

సంధి యంగీకారములు.

పార్టీగారు, జనవరి 5:—హేవాను ఏదెన్నీవారిట్లు తెలి యజరచుచున్నాడు. సంధి యంగీకారము ఇంకను ఆలస్యము చేయబడును. బహుశా జనవరి 15 వ తేదీన సంధివరకులు అంశములోనికి రావచ్చునని అధికారు లనుకొనుచున్నారు.

వెటోరియా యను జర్మనుల ఓడ కర్మియుట్లకొని లక్ష కోట్లల నష్టమువచ్చినది. దాని నిట్లననే అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములవారు బ్రిటనున కిచ్చినేరి. ఇంగ్లండున కేటకుకది సిద్ధముగనుండ నీప్రమాదము సంభవించెను.

పార్టీగారు, జనవరి 5:—స్కాఫా ఫోనుంపుకుల విష యమున మిత్రమందలివారికిని జర్మనీకిని సమాధానమును వుడు య్యు ఉన్నతసభవారు లావ్వినుగారి రిపోర్టు సంగీకరించిరి. అమెరికాలో తగినన్ని సరఫరాలను కొనుటకు వలయు డోల యలను మిత్రమందలివా రీయబాలకుండున అస్థిరమువారికి కం టనే ఆహారసామగ్రిల నిచ్చుటకు వీలు లేకపోయెను. ఇందు లకు కొంత ఋణము నీయవలసినదని అమెరికాను కోరగా వారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చలేదు.

అమెరికా

వార్తాపత్రికల సమాదకులనందరి సరెప్టుచేయుట వాషింగ్టను జనవరి 4:—వార్తాపత్రికలన్నిటి (1) సంసాద కీత వర్తముల వారును సరెప్టుచేయబడిరి. ఇటీవలి నేలబాగు ఉత్కృత వనివారుల సమ్మెకట్టులను ప్రోత్సహించి వనివారందను సమ్మెకట్టునట్లు జేయుటకు రేడికలు బందలును ప్రయత్నించిరి గావున వారు తట్టుకొనబడిరని గవర్న మెంటు ఏజెంటు లను చున్నాడు.

ఈజిప్టు రాకొమరుల క్రకటన

కెయికో, జనవరి 4:—ఈజిప్టు రాకొమరులు 6 గురు ఈజిప్టుకు సంపూర్ణస్వరసాలనము కావలయు నకు వారితో నేకీభరించుచు నొక క్రకటన సంపిరి.

ఇటలీ ప్రధాని రాక

పార్టీగారు, జనవరి 4:—ఇటలీ ప్రధాని అందఱున కేగుచు నిచట దిగిరి. పూర్వము, అడియోటిక్కు నమస్కలను గూర్చి లాయడు బార్నిగారితో తర్కించవలయునని అతడు అందఱున కేగు చున్నాడు.

ఇటలీ ప్రధాని

అందఱు, జనవరి 5:—ఇటలీ ప్రధాని నెట్టిగారు, విశే షము తెన్నీయాలో బాగారితో గలసి పార్టీగారునుండి అంద ఱున కేరెండిరి. కైమెంకో లాయడు బార్ని గారల తిరిగి సమా వేశమగుటకల లాయడు బార్ని గారిని సందర్శించవలయు నని నెట్టిగా రుజ్జేరించుచున్నాడు. ఇస్త్రియాస్వీపమును మరికొన్ని ద్వీపములను ఇటలీ లో చేర్చవలయుననియు, పూర్వమునకు స్యాతంక్ర్యము నీయవలయుననియు, అడియోటిక్కు తీరమును తాంబెక్కుము చేయవలయుననియు ఇటలీవారు కోరినట్లున్నది.

హంటరు సంఘము.

గురువారము

(మాన్యత విశేషములను యుద్ధమునది)

అనామధేయవాదము, జనవరి 8. - నేడు హంటరు సంఘమువారు పిరాంగము కయిరా ప్రాంతములందలి అధికారుల నుండి సాక్ష్యమును పుచ్చుకొనుటకు ప్రారంభించిరి.

కాల్చికాటుగారు

కాల్చికాటుగారు కారాగృహలో అసెస్మెంటు ఎక్సైజు కలెక్టరుగ నుండిరి. అల్లరి అగ్రహారపుటకు వాడు తోడ్పడు నిమిత్త మల్లరులు జరిగిన తోజాన పిరాంగ కట్టణమునకు వెళ్లియుండిరి. వారు మొదట సాక్ష్యమిచ్చిరి.

మున్సి గారు.

పిరాంగములోని స్త్రీమనుష్యుల మున్సి గారు తరువాత సాక్ష్యమిచ్చిరి. వారిని హంటరు క్రభువు క్రష్టింక ఇట్లు చెప్పి దొడంగిరి:- ఏ 12 తేదీన ఉదయము 9 గంటలకు స్త్రీమను లోని మూడవరకతి ప్రయాణికుల వెంటింగు రూముదగ్గర చాలమంది ప్రజలు ముగిరి. వాడు ప్రయాణికుల వారెందు లో కనిపెట్టి కొనియూండినట్లు దొచెను. 10 గంటలకు వారిని కుండించినా, తిగివచ్చి లోపలకువెంటి బడి తెలిగ్రాఫు యం క్రమలను ధ్వంసము చేసి ఇతరవోట్లకు వార్తలను పంపుటకు గాని వారు కుంపినవార్తలు తెలియటకు గాని ఏమి లేదు. ద తేదీన రైల్వే బ్రాఫిట్ ఇనస్పెక్టరు ఇలివెరెడుగారి కేమి క్రమాదము కలుగునో యని వెంటింగురూములోనుండి మరి యొకవోటికి పంపించిరి. మూక కొక మహమ్మదీయ యువ కుడు మొనగాడుగ నుండెను. మూక యిటువంటి కరుగెత్తు చుండెను. నే నాయురకుని పిలిచి ఈ అల్లరంతా యెందుకని యడుగ రెప్పురూములో భారస్త్రీయనువర దొకడున్నట్లు చెప్పె ను. అతడు కావలయునని చెప్పకొనెను. భారస్త్రీయను వరకు లేదు. బ్రాఫిట్ ఇనస్పెక్టరు కుండెని నేను తెలిపి యుండిని. తరు వాత వారు రాత్తు దువ్వి స్త్రీమను తగులబెట్టిరి ఇలివెరెడు గారికి చాల చెప్పులు తగిలెను. నేను పిగ్మలకును ఇ.జనులో కుంపించి జరిగిన సంఘటనల నక్కడినుండి తెలిగ్రాఫ్ ఇ ప్పించిరిని. దెబ్బతగిలిన ఇనస్పెక్టరును మరియొక ఇంజనులో పెట్టి కారాగృహకు కుంపించిరి. స్త్రీమను తగులబెట్టకుండ నేను కత్తికొలిది యిచ్చించిరిని. దాని కట్టణమునవారిని బ్రదికియుండగ కాల్చి నేయదురుని మూకలు వెలియుచుం డెను. సాయంత్రము 8 గంటలకు వారు కారాగృహ స్త్రీమ నుకు కుగ్రత్తి కొన్ని కట్టలను పీకెవారనెనె. తరువాత స్త్రీమను లోని నరకును, దోచుకొని గడ్డివేసిరి. తొట్టెలను తగులబెట్టిరి. చాల తొట్టెలను తగులబెట్టకుండ నేను చేయగలిగిరిని. చుట్టు పట్ల గ్రామములలో నుండి దుర్భాగ్యులనుచ్చి పిరాంగమును దోచుకొందురని తెలిసెను. వైసికులు వచ్చుటచే వారిరాక నితీ చి పోయెను. మాలికునివాడ్రు తప్ప ఇతర లెదరును అల్లరి చేయలేదు.

సాక్ష్యమునాటి రాంతిగారికి సాక్షి యిట్లు తెలి సెను:- అల్లరి గాండ్రతో రైలువే కట్టించి చేరినదని తలచు టకు కానియు లేదు. వారందరూ పిలయినంత వరకును తోడ్పడిరి.

మొల్యారు గారికి సాక్షి యిట్లు తెలిసెను:- పొద్దుల మూకలునుండి నిజముండి యుండిరి. గుజరాతు మొయలు మధ్యాహ్నము వచ్చిన వెనుక అల్లరులు ప్రారంభమయ్యెను.

జగత్పూరాయణగారికి సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:- మూకలు వెలి కట్టకొనలయునని యనుకొనిన భార ను లే గాడుకలెక్టరులకు మేనేజరుగ నుండిరి.

కెంపుగారికి సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:- కథియవారు లో గడ్డి దొరకక కవులును ఇచ్చుండిగ నుండుటచే నక్కడికి పంపించి నిమిత్తము గడ్డిని నిజమచేసెనె. ఆ గడ్డిని తగులబెట్టి పొడుచెనె.

రిక్రూటింగు అధికముగ జరుగలేదానని తెలియ గాదు క్రష్టింక సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:- వాపనిగుండు తప్ప ఇతరసంగములు వాడు తెలియవు. వాపనే వాడు తెలుసుట లేదు (ప్రేమకులు ఫర్మననుచ్చిరి) యుద్ధములుగురించి య దిగినప్పుడుమాద సాక్షి యిట్లు సమాధాన మిచ్చియుండెను.

శంకరలాల్ దేవాయుగారు

పిరాంగములోని రయిలువే పోలీసు నలిసెక్టరు శంకరలాల్ దేవాయుగారు తరువాత సాక్ష్యమిచ్చిరి. స్త్రీమను దగ్గర సంఘటన వివరముల యిదివరకు సాక్ష్యము చెప్పిన సంఘ టనల నిజమటలకరచి స్థితిగతులు వివరించెనని చెప్పెను. గంధి గారిని కట్టుకొనినట్లు తెలిసి ప్రజల క్రోధము కలిగెనని సాక్షి యిచ్చిపొయెను.

గవర్న మెంటు ప్రిడెంట్ న దేవాయుగారు క్రభువు గా రక్ష్మ డిట్లు నుడిచిరి:- క్రేపుదగ్గర తుపాకులను వేసినప్పుడు మాత్రమ వారెవరును లేరా? తరువాత అల్లరగ్రహారాని చం పిరి. ఆసంగములను చూచియుండి సాక్ష్యమిచ్చుతగిలెనాదా తే రా? విచిత్తవలదినవారికంటె చూచినవాడు చెప్పట బాగుం డును. అల్లరగ్రహారాని చంపుటవంటి దారుణము జరిగినను యెవరిని క్షమించుటకు ఏలవారకకపోవుట విచిత్రము.

చూచినవా రెవరును దొరకలే దనియు దానిని గురించి క్రత్యేకత సాక్ష్యమునాడువారు తీర్పులో చర్చించి రనియు కెంపుగారు తెలియజేసిరి.

ఇలివెరెడు గారు.

అప్పుడు బ్రాఫిట్ ఇనస్పెక్టరుగనుండి ప్రస్తుతము స్త్రీమ నుమాడ్డుత కునినందైన ఇలివెరెడుగారు తరువాత సాక్ష్య మిచ్చిరి. పిరాంగము స్త్రీమనులో జరిగిన అల్లరిని అతడు కట్టించె ను. కొందరు సాక్షిదగ్గరకు వెళ్లి మహాత్మ్యగాంధీకి జేయని అను మునిరి. గంధిగారితో సరిగి కేమియు సంబంధము లేనని సాక్షి చెప్పెను. దానిమీద వారు మిదపడి నరనిని కొట్టిరి.

కెయిరాజిల్లా.

కెయిరాజిల్లాలోని అధికారులనుండి అప్పుడు సంఘ యువారు సాక్ష్యము పుచ్చుకొన వారంభించిరి. 1918-వ సంక ర్పరాంతమువరకును అసెస్మెంటు కలెక్టరుగ నుండిన ముద్దు గారు అల్లరులకుపూర్వము 1918 లో కెయిరా మండలములో జరిగిన సత్యాగ్రహ క్రమమునుగురించి సాక్ష్య మిచ్చెనని గవ ర్న మెంటు ప్రిడెంట్ గారు నుడిచిరి.

వారినుండి సాక్ష్యము పుచ్చుకొన నక్కర లేనని హం టరు క్రభువు గారు నుడిచిరి.

త్రివేదిగారు.

కెయిరాలోని డిప్టీ పోలీసు నుండియు కెయిరా త్రివేది గారు తరువాత సాక్ష్య మిచ్చిరి. హంటరు క్రభువు గారు క్రష్టింకపును సాక్షి యిట్లు తెలిసెను:- నాడియారు అనందు అను కట్టణములు మండలములో చుట్టు పట్టణములగ నున్నవి. అక్కడి రాజకీయాంగోళనము యెక్కువగ నుండెను. మూడురూపాయల కాపుక నె.కొమ్మటతో కాండ్లో నము ప్రారంభమయ్యెను. 1918 లో సత్యాగ్రహము నుకర మించిరి. తరువాత కాలము విజయము క్రవేక పెట్టినప్పుడు అం దోళన మధిక మయ్యెను. గంధి గారినన మండలవాసులకెక్కువ ప్రీతియుండెను. వారి కెక్కువ కలుగుటచే యుండెను. గంధి గారికట్టుకొనివారని 10వ తేదీన తెలిసి ప్రజల క్రోధము కలి గె ను. దాని కి క్రతిక్రియ గ నం ట నే దుకాణ ములను కట్టిపెట్టిరి. యం క్ర కాల లో కుచేయవారు కుచునాని. 11 వ తేదీ సాయంత్రము మొక సభ జరిగెను. మైదలు బండియొకటి స్త్రీమనులో నుండి వెళ్ళుటకు తెలిసి దాని నెట్లు అవలంబించి మూకలు చర్చించి కొన్ని కట్టలను లాగివేసి దానిబోర్డు త్రోసిరి. దై వాను ప్రమాదమున సంక ప్రాణనష్టముకలగ లేదు. భూదనలియుండినవాడు కొందరుపట్ట లను తీసివేయుటకు కారణము. అల్లరి గాండ్రు సానుభూతిని తె లిపి గంధిగారిని పట్టుకొనినందునకు ఆక్షేపణచేయుట వారియు డేకము. మంజులులో జరిగిన సంఘటన 12-వ తేదీన తెలిసి ఉత్తేజము కలిగెను. తేదీనాని వదంతులు క్రవలెను. ఆసందు లో నల్లరి జరిగెను. అనామధేయవాదులతో తెలిగ్రాఫ్ తీగల ను నలివేసెనని తెలిసి గ్రామములలోనివారు మాద నట్లు చేయుచుండిరి.

మొల్యారు గారు క్రష్టింక త్రివేదిగారిట్లు తెలిపి:- కాలము కానదోడేకముల నపార్థము చేసిచెప్పిరి. గంధిగారితో జిల్లా మేష్ట్రీలుగారు మాట్లాడిరి. అల్లరికి కారణమెవరో గంధి గారికి తెలియను. కాని వారు చెప్పదలచుకోలేదు. అధికార రీత్యా యువయోగింకవాడదని నచ్చజెప్పిన తరువాత గంధి గారు కొన్ని పేరులను మేష్ట్రీలు గారికి చెప్పిరి.

జగత్పూరాయణ గారికి సాక్షి యిట్లు తెలిసెను - కెయిరాకు సంబంధించినంతవరకు కుట్ర లేదు.

ముల్లూను అనామధేయగారికి సాక్షి యిట్లు తెలిసెను:- గంధిగారిని మంజులురా నుండదని ఉత్తరపు చేయట చాల పొరబాటుకని యని క్రవలెనుకొనిరి. "మియాజీ(ప్రాయ మేమి టని) సాక్షిని ప్రశ్నించ కొంతసేపు తడవడి నాడుభిప్రాయ ము అంతేయని చెప్పెను.

వి. జే. పటేలుగారు సాక్షిని ప్రశ్నించిరి. ఆ ప్రశ్నలకు వామ్యూలములనుగురించి క్షమించెననియు, క్షమితు లైనవారిలో నెవరును సత్యాగ్రహము లేరనియు నిరూపించుటకు వారు ప్రశ్నించిరి.

జగదీశ్వరు పోలీసు కానిస్టేబులు సాక్ష్యముకపు ఇంత టికో అధికారుల సాక్ష్యము నుగిసెనని కెంపుగారు తెలిపి, కైడెరుగారు.

కైడెరు గారిని తీసుక పిలిపించి హంటరు క్రభువు గారు క్రష్టింక ఇట్లు చెప్పెను:- పిరాంగములో నల్లకులను గురించి నేను విచారించితిని ఒక మేష్ట్రీలుకు మాక్య చేసిరి. మొదట వాడురద్యవ్రతుండుని తీసుకొనికట్టి కచ్చేరి దగ్గరనుండి కొంత దూరము లాగుకొనిపోయి బ్రతికి యుండగ నేరమానము చేసి రట. అక్కడ చాలమంది యుండిరి. చాలమంది దాని నుండ ర్పములో విచారించిను గుర్తుపట్టినవారి సాక్ష్యము తప్పి కరముగ లేదని స్వాకృతమునా రభిప్రాయం కలిగిరి.

రాజిగారికి సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:- మేష్ట్రీలును బ్రతికియుండే దనానము చేసి దానిని కొల్లువారు కంకిపలేదు. సాక్ష్యము తగిలంత లేదని చెప్పిరి.

తరువాత సంఘమువారు క్రవలలోనుండి సాక్ష్యము పుచ్చుకొన ప్రారంభించిరి. తేపు గంధిగారు సాక్ష్య మిచ్చి కచ్చుకు. గుజరాతీ కథకు క్రతినిధిగ సంఘమువారి యెదుట ప్రిడెంట్ గ వచ్చిన జీకన్లా కేకాయుగా నుండి సాక్ష్యము పుచ్చు కొనిరి.

జీవన్మల్ దేవాయు గారు.

హంటరు క్రభువు క్రష్టింకపును జీవన్మల్ గారిట్లు నుడిచిరి. యుద్ధవిరాదుములో పూర్వపు స్థితిగతు తేప్పడు నని ప్రజలనుకొనిరి అని అట్లు వరుక పోవుటచే నచ్చిప్తి కలిగె ను. కాలము కాననముకల ఆ దోళనము కలిగెను. అప్పుడు సత్యాగ్రహ కథను వెలకొట్టెనని చెప్పెను. నే కొక పర్థు డుగ నుండిని. సత్యాగ్రహమునందు ఉగ్రద్రవము కలదిని నేని క్షు టి కి ని న మ్మ ను. సా మా న గ్మ యు ను చేసెనుని మేను కోరలేదు. సభవారు నిర్ణయించు కొన్ని కాననములను ఉల్లంఘింపవలయును. ఏప్రిల్ 6వ తేదీన క్రవలు దుకాణములను కట్టిపెట్టిరి. అందువలన నల్ల కులజనులను నేను ఒక్కొకనలేను. ఒకకోణున మాత్రమే కునిపాలులను కట్టిపెట్టి కలయునని నంకల్పించితిమి. గంధిగారిని కట్టుకొనినట్లు తెలి యట తోడనే కొంత అల్లరి జరిగెను. కొందరు మూగిరిని వాడు 2-30 గంటలకు తెలిసెను. నేను వెళ్ళి రెండు నిమిషముల లో వారిని కుంపించివేసితిని. అనంతర మెనయెడల తుపాకులు నేయుటకు నే నాక్షేపించునని పిండి మరదగ్గర ఒక యూ కొపియను తాగి గంధిగారిని లిట్టిపట్టు నేను వింటిని. దాని మీద మూకలు ఆతనిమీద కడి కొట్టి వారంభించిరి. గంధి గారిని లిట్టి తరువాత వారు కొట్టిరి. లిట్టులకుల వారికి ఉగ్రద్రవము కలిగెను. దానివలన వారు దారుణములను చేయవల యునని నేను చెప్పెను. ఆ వాల్చి ఒకసభ జరిగెను. దానిలో నేను ముగింకదరును క్రవలను ముందరించి ఇండ్లకుపోయిని చెప్పితి మి. మరునాడు కులో చేరుదని చెప్పితిమి. నేను 19 వ తేదీన కొల్లులోనుండగా కొందరు మూకలురాడి ఆ బులాను యం క్రకాలకు వెళ్ళుచుండిరిని విని వెంటనే నేను బయలుదేరి అక్క డకు వెళ్ళి వారినియి. డ్లకు వెళ్ళి సాక్ష్యము చెప్పితిని. వారుట్లు చేయుచు మనిని వెంటనే ఆ నూయాబాదు గారిని కట్టుకొని రకువార్త వ్యాపించెను. దానిమీద వాలుగుములనుండిజనము వచ్చిపడిరి. అప్పుడుమాత్ర నేను వారిని మ దలించి కుంపించేయు టకు యత్నించుచుండ ఎక్కుమి నేనుకు మండపము తగులకుచు యుండెనని తెలిసి నేనక్కడకు వెళ్ళుచేతనయినంత సాహాయ్యము చేసితిని. అనునూమూబాయి గారిని కట్టుకొనిరని తెలిసి వారు దానిని తగులబెట్టిరి.

అది పోద్యముగ లేదానని యువగ సాక్షి యిట్లు క్ర త్యుత్తర మిచ్చెను:- ఆమె సాహాయ్యమైనస్త్రీ కాదు. ఆమె ను కునివాడు కల్లి. భాదించి పూజించు చుండిరి. ఎవరో ఒక పిచ్చి ఆశకేముతో నోకదానిని తగులబెట్టుటచే దావరల న నది యితరులకు వ్యాపించి యుండెదయ్యును. యూకోపియ కుల ఇండ్లను తగులబెట్టుటయునని వారు వచ్చిని నేననుకొనె ను. తుపాకులను (పేల్లుట) కారంభించేవరకు "ఎవకోపియను లను చంపుడను" కేకలు బయలుదేరలేదు. అంతవరకు యు కలకు ఆవేము కలగలేదు. ఉదయమున కైడ్డి, బ్రూని ప్టిలుగారు కొల్లులోనుండి పినులతో వెళ్లిరి. అక్కను మూ యుండిరి. కాని వారి నెవరును కొట్టలేదు. క్రవలు వారికి ని ముగ నలము చేసిరి.

11-వ తేదీన ముగ్గురు పిసాయి లేకారణము లేనక సాక్షులను వేసి. వారు గాలిలో (పేల్చియుండెదయ్యును గ దానికి కారణము కనిపించెను. సాయంత్రము మూకల మద్యగుకాణమును దోచుకొనుచుండ లిగి తుపాకు 19వ సంఘటనలట్టి వైసికులను పింగగారు

ప్రాయము. వారిని కేంద్రమున నుండి పంపింపబడిన చాలామంది ముఖ్యమంత్రులు ప్రభుత్వము పాలించుటకు వారము కనిపించును. 11-వ తేదీ సాయంత్రమునందు అంతయు కాంతించెను. 12-వ తేదీన ఆయన ప్రభుత్వము పాలించిరి. తట్టణ మంత్రుల యొక్క తెలియనివారు కొందఱునుగిరి. వారిమీద నిష్కారణముగ గుఱుకులను ప్రేరించి, దానిని గురించి విచారణ చేసినగుచుకానీ సభ కార్యదర్శి సాక్ష్యములుగలను.

రాంకిడుగారికి సాక్షి యిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను:— అల్లరు లయిపోయిన తరువాత నన్ను ఎవరును పాపము చేయుటకుఁగోరలేదు. నేను తగినంత సాహసముచేసి యుండును. అక్రమమువారే యేమియు తెలుపుటకు నిరాకరించిరి.

నెట్లందుగాఁగి సాక్షియిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను:— రౌటు కానము విడుదలై పూర్తికై తెలియజెప్పిరి. ఎవరును అపరాధము చేయలేదు. ఒక సి.వి.డి వారు మాత్రము భావించుచుండిరి. అల్లరులు చేయుటకును తలపించిరి గంధిగారు చెప్పినదానిలో నేనేకీర్తించెను. దానికి కారణము విద్యార్థికులున్నారని చెప్పినవంకతో మాద నేకీర్తించెను. నేనదానిని గురించి జరిగి వివాదపడితిని. మేమెవరమును నమ్మమును చేయలేదని చాటుకొంటున్నాము యిట్టిప్రాయము యుండవచ్చును మేము చేయకగిరిందంతయు చేసితిమి మేమేమి చేయవలయునో నిర్ధారణజెప్పియుండలేదు అధికార మాయందు అధికారమున విశ్వాసములేవలెదెను. సత్యానుష్ఠానమున సాక్షిగా వాదమున సత్యానుష్ఠానము నిర్ధారణము గంధిగారియందు ప్రజల కెంత గౌరవమున్నును ప్రజలు దాని ననుష్ఠించలేక పోయిరి. దానిని ఆగించుటకు సులభసాధ్యము కాదు. గతము మొదటి వారికి ఒకటి కలిగించుకలంపు మాకు లేదు.

జగన్నాథరావుగారికి సాక్షి యిట్లు తెలిపెను:— సత్యానుష్ఠానము ననుష్ఠించుటకు నా మొక్కచే తగినయందెట్లు అల్లరులైన తరువాత గంధిగారు నడిచిరి. దానినిబట్టి యదృష్టమున కొంసాగలేదని ఒక్కొక్కరి నట్లు వ్యక్తమగుచున్నది. ఆ కారణముగ ప్రజలకు గారిని చంపిరి. నేనుదానిని గురించి చెప్పవలెను. ఆతఁడనుచే వారట్లుచేసి యుండును. మొదట విరోధియగుటమీద ద్వేషములేదు. విరోధియగుటను వంతుమని తరువాత కేసులు పెట్టిరి.

ప్రశ్న:—మీరు రౌటుకానమును తెల్లంఘించెదను, మీరుబయలుకేరి రాజుద్రోహము జోధించెదరా లేక అరాచకమునకురా?

జ. ప్రత్యుత్తరము:— దానిప్రత్యుత్తరము చెప్పటకు దానితో నెక్కువలన్నిటిని వివరింపవలయును. కేసులను రాజుద్రోహముచేయ నక్కరలేదు. సి. వి. డి. వారికి అయిదవరకు నుండిన చాలామంది. కానములో నిబంధనముల నట్లు తయారుచేసిరి.

ప్రశ్న:—అది వేరే సంగతి. మీ తెలు దానిని తెల్లంఘించుచుండిరి.

జ. అప్పుడు సాక్షి కానమును చూచుటకు యిట్లించుచుండ నారాయణగారు తిరిగి యిట్లు ప్రశ్నించిరి:— మీరు కానమును తెల్లంఘించు తేదీని చెప్పినయెడల ఆయన సరిగ్గానున్నా? అందువలన ఇతర కానముల తెల్లంఘించుటకు మీరు నిర్ణయించుకొనిరి భావించవచ్చునా?

సాక్షి:— అవును.

సాక్షి యింకను ఇట్లు చెప్పవలెదగినది:— ఏ ఆందోళనమువలనను గవర్నరు మంత్రులకు ఒకటికలిగి తీరును. మాకు ఒకటికలిగింపవలయునను జేర్చెనులేదు. బులూకీవాసుగారు ప్రజలను దూషించుచుండిరిని వారివ్రాసిన కవితలనుబట్టి యూహించవచ్చును. కంట్లోలులో వారుచేసిన కవితల ప్రజలను వాల్చించలేదు. చాటుకొంటున్నాము ప్రజలకిట్లుగ నుండిరి అట్టి ప్రజారంజకలు చాలామంది యుండిరిని యెనికొకటకు పోలేదు. 1921వ సంవత్సరములో నాకు న్యాయపాలనాధికారము నిచ్చిన యెడల నేను సత్యానుష్ఠానమునకు వ్యతిరేకముగ చెప్పవలసినవచ్చును.

సాక్షి:— ప్రభుత్వములో నియమవ్యతిరేకముగా నెట్లు ప్రశ్నించిరి:— మీరు గవర్నరు మంత్రులను నుండిన యెడల మీరు సత్యానుష్ఠానమునకు వ్యతిరేకముగ నుండును.

సాక్షి:— అట్లాగే (నేనును నడిచిరి.)

జ. కామగారి సాక్ష్యముంకను యిట్లులేదు. తేలుతెలిసి విచారణ జరుగును.

గంధిగారి విచారణ

అసామ్యురాలాడ, నీరాంగము కయిరాఅల్లరులను గురించి అధికారులనుండి పుచ్చుకొనునైన సాక్ష్యము పూర్తియయ్యెను. గంధిగారి దగ్గరనుండి సాక్ష్యము పుచ్చుకొందెను. వారు యిటుపు సంగతులు గమనియముగ నుండునని యెనికొకట న్నాడు.

కృష్ణాకంట్లోలు విచారణ.

ఈప్రతికముందు వై విచారణమును గూర్చిన వివరములు యెక్కుటి కప్పుకు ప్రకటించబడుచున్నవి. ఈ నెల 7వ తేదీన దెవవాడయిండు ప్రజల కమిటీవారు మనజిల్లా కలెక్టరు దొర వారిని దృష్టిపెరి. నేనాలోపిరులగు అధికారులను వారివారి స్థానములనుండి మార్చుటనీపడిగా గోరిరి. అంచముల నిచ్చిన వారు నిర్భయముగ సాక్ష్యముచెప్పటకు వారలను కమింక నకన్లుగోరి.

కానమున సారము అంచముల నొసగిన వారును పుచ్చుకొనినవారును నేరస్థులే యగుచున్నారను. అంచముల నిచ్చిన వారినికమింకనంతకంటకు మేమిచ్చితిమని ఇచ్చినవారు న్యాయముగ నిర్ణయించెను. కావుననే కమిటీవారట్లు కోరవలసి జన్మించెను.

ఇంతమాత్రమునకే భారాకముగ ప్రజలు సాక్ష్యముచెప్ప దరని యెనికొకటకు పోలేదు. నింసాలోపిరులైన అధికారులు తమకు స్థానములయందు పూర్వాధికారములతో నుండియున్నారను. యథాప్రకారము వారి అధికారములతో వారు యెచురుగా గనిపించుచున్నంతకంటకు ప్రజలు నిర్భయముగ వారల యెనికొకటకు రావలెను ఎక్కువను కొందఱువిద్యార్థికుల విమాయ విజితిపెట్టినవో జనసామాన్య మింక నట్టిస్థితికి రాతనని చెప్పుట సామాన్యముగాదు.

ప్రజల కమిటీ మొదట నిరీక్షణలో సాక్ష్యముచెప్పిన వారిని తిప్పుటకు విశేష ప్రయత్నములను నింసాలోపిరులగు అధికారవర్తకులు చేయుచున్నట్లును తెలియుచున్నది. ఇంకొకటిని విచారణమునందు ఒకరిద్దఱు అట్లు తిప్పుడిన వారు గవర్నర్. ప్రజాతత్వమున కేసులను న్యాయములను వదిలే యుచున్నది. రెండవవక్తయను అధికారులను తిప్పిచేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. చూచెదము, గాక! తమ కేసులను వదిలిపెట్టుచు చేయవలెనో

మళ్ళియుగ నిర్భయము ప్రజలకు విన్నవించున జేరునగా కలెక్టరుగారి సందర్శనమున కమిటీవారిలో కలెక్టరుగారు ప్రస్తుతము కొత్తవారు తమకొకటగానిరి బదిలీచేసితిమనియు అనుమానము స్థిరపడినవో తదితరులను మార్చుచున్న రనియు అంచముల నొసగినవారు కమింకవలెను రనియు చెప్పియున్నారు. కావున ఈ సందర్భావమును జురక్కరించుకొని ప్రజలు తామపొందిన యక్రమములను నిర్భయముగ వాట్లను దొరగారి యెదుట చెప్పకొనగోరుచున్నాము. ఈసమయమున బోగొట్టుకొంటిమని మనజిల్లి యనగాకములకు దుర్లభము. మరియు మన భావివిస్థితుల వివరములను బొందగలవు.

ఏరైలునందు చూచినను కృష్ణాజిల్లాయందు కంట్లోలుకగూర్చిన దురాకరణము, అంచముల విమాయలవర్తక ప్రత్యక్షములు. అందువలన లాభములేదు. కేసులనువిమాయ నాక్రయించి నిర్భయముతో నివిచారణమున సాక్ష్యముచెప్పనంతకంటకు ప్రయోజనము లేదు. తిరిగి యెచ్చుచు నిట్టిసంక్షోభమున కాపడవలె గలగకుండచోడు. భైర్యవారులై నిజమును తెల్లంఘించుటకు భగవంతుడు మీకు కృపించునగాక.—సుంకర జననయ్య చాదరి

జేబాలయ ప్రతిష్ఠ:—కోదావరిజిల్లా గూడూరుతాలూకా వెంకటాచారం గ్రామమునకుయిరా ఎన్నెట్లు ప్రాక్రయింపకు రాజారావురాజు యిత్రంరాజుగారు వెంకటాచారము ఎలిఫె కపటలో వేంకటేశ్వరస్వామి జేబాలయముకట్టింది స్వామిని కట్టివ్వవలెనని నిత్యధూత, వీధి, వైవేద్యముల క్రింద స్వామి వారికి ఆచారప్రార్థనగా జనగళుండుటకు సాల 1 కి పు మాడు అయివలెనందల రూపాయలు ఆదాయము రాగల పుచ్చే దు గ్రామం తాలూకు యావత్తున్న దికరాజుపల్లె గ్రామం తాలూకు పల్లపుభూమి య 85.0 లున్న వెంకటాచారం గ్రామం తాలూకు య 18-24 లున్నవర్మకుంకల ముమిడిగోటయను దాని కట్టామాలముగా నమర్పించి తమకుగల వైవేద్య క్రి నిల్పిదెవరది.—కోటికలపూడి వెంకట్రాయణగారు.

అవసరమైతాంగసభ

కృష్ణాకంట్లోలు
దెవవాడ

వై సభ యీ నెల 8 వ తేదీన జరుగవలసి యున్నను రైతుసంఘ కార్యదర్శి గారు ఏకాగ్రమునతో ఆతేదీకి ఆకగోరి, గాని సభచేయు అవసరము తప్పనికారణమున గావోలు ఈ తేదీ సాయంత్రం 5 గంటలకు యావత్తులయిరి యెనువలస విందుపల్లి కాస్త్రపులము గొప్ప భూస్వాములను తేకాభిమానులనుగను కొంగంటివాగభూషణం గారి యాధిపత్యమున జంక్షన్వదముగ జరిగినది. సభకు గుడివాడ దెవవాడ గవ్వ తరం దిది. ఏలూరుతాలూకా రైతులు కలంపున దయచేసిరి. ఈ విగుతతీర్మానములు గావించబడినవి.

1-వ తీర్మానము.

మ-రా-స్రీ, ఇ. వికట్రుకు దొరగారి తదితరవాకాలముననే కంట్లోలు అధికారుల దుండగములు నిర్వహించియుండుటచే వారేయావిచారణకు ప్రత్యేకాధికారులుగా నుండవలెదరని మనకమిటీవారు యిదివరకు దొరకనకు వారిలో నూతని విమాయములు యాసభవారు బలకన్నులు పెంటనే విచారణాధికారులనుండి శ్రీ వాట్లన్ దొరగారిని తొలగించుచు నుంబంధము లేని ప్రత్యేకాధికారిని నియమించుట కీ సభవారు కోరుచున్నాను.

2-వ తీర్మానము.

కరసంకల్ అన్వేషించు కలెక్టరుకు శ్రీ ముమాయూన్ సాహెబుల బహద్దరుగారు, సరసాపూరు తా. త. రకు వేమూరి కినుకల్పారావు గారు కొత్తవారు తమకీదారగు కోటయ్య నాయుడుగారు ప్రజలచే నింసాలోపిరులై యున్నందున వారు ప్రాన్సుపర్ కానిది నేరములు రుజువుకారమున వారి అధికారములకు బదిలీ సాక్షులు తిప్పటకు యెచ్చుచున్నారనియు ప్రజలు నమ్మి యుండుటచేత వీరిని పెంటనే మరియొక స్థలము నకు ప్రాన్సుపర్ చేయించవలసిన దనియు యీ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

3-వ తీర్మానము.

ప్రస్తుతము జరుగుచున్న కంట్లోలు అక్రమప్రవర్తకుల విచారణలో కృష్ణాజిల్లా ప్రజల పక్షమున విచారణాధికారుల యెదుట ఒక న్యాయవాదిని నియమించుట అవసరమై యున్నందున నమర్చుటకు ఒక న్యాయవాదిని విచారణాధికారుల యెదుట సాక్షి విమర్శనము మొదలగు న్యాయవాదము కొరకు ఏర్పరచి కార్యక్రమమును నాయుండుటకు యీ సభాధిపతు లగు శ్రీయత కొంగంటి వాగ భూషణం, శ్రీయత నూరకనేని వెంకటాచారదర్శిగార్లకును అధికార మియ్యద మైనది.

లావగోరు మోకొర్లు

న్యాయమూర్తి రాజీగనుగారి చనిపోయినందున ప్రభావ న్యాయమూర్తి తదిది భారీమైనది. ఆ స్థానమున మరియొకరిని నియమించ లేకుండున న్యాయాధిపతులకు విచారణాధికారుల తేదీని న్యాయవాదులు బట్టి చేయవలెను ఫలము మున్నే నగా ర్లాపించిరి. 1 ప్రభావ న్యాయమూర్తి యును 8 గురు న్యాయమూర్తులు నుండవలెను. ఇట్లు భారీకల్పింపుకు తా త్కాలికముగ రాష్ట్రీయ దొరకనమువారు పూర్తిచేయవలెను. రాష్ట్రీయ దొరకనము వారివలన నియమింపబడిన యిరుగు ప్రమాణము చేయవలెను. అంతవరకు విచారణాధికారుల తేదీని వారు వారిందిరి. ఇట్లులే మరికొందఱు న్యాయవాదులు గూడ వారిందిరి. 8 వ తేదీన ఆక్షేపణము తెలుపబడినది. 7 వ తేదీన మరల విచారణ జరుగును.

తాత్కాలికముగ న్యాయమూర్తి చేసినుగారిని ప్రభావ న్యాయమూర్తిగా రాష్ట్రీయదొరకనమువారు నియమించిరి. ఇందువలన న్యాయవాదులు ఆక్షేపణ తొలగినది.

చెన్నపురి ఆంధ్ర సభవారు

జనవరి నెల 11-వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు

చంద్రహాస నాటకమును

విక్టోరియా పురమందిరమున ప్రదర్శింతురు.

అస్మియా సేవబాగు సమస్య.

లండను, జనవరి 3:—అస్మియా సేవబాగు సమస్య ఏమియు బాగులేదు. ఇతర విషయముగ నెప్పుడు నుండలేదు. గత పరిధిసములనుండియు ప్రయాణికుల బట్టియూ కాగిపోయి నది. వియన్నాలో విద్యుచ్ఛక్తి ద్వీకములన్నియు బాగాను బండ్ల రాకపోకలను పూర్తిగా నాపివేయబడును.

మహా

రుష్యా సి.టి.

లండను, జనవరి 4:—దెనికిని సేనాని ప్రభావకార్యా లయము ముట్టడింపబడి నది మాట అంతరిజము కాకపోయి నను అతని నైపుణ్యము చాల అపారాధితియందున్నవన మాట మాత్రము కలుగును. ఇటీవల అతని యభ్యుత్థానముగ నుండిన టాగాగ్రోవను బోల్షెవిక్కులు సమీపించుచున్నారని ఇప్పుడు దానికి 30 మైళ్ల దూరమునందున్నారు. దెనికిని సేనాని బోల్షెవిక్కు సేవబాగు కార్యస్థానమును గోల్పోయెను. అతని రెండునైపుణ్యములకు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను నడపించు టకు చేయబడిన యేర్పాటులు గూడ చేపట్టబడినవి. రెడ్డుసై నికులు సమద్రతీరమునకు పోకుండ నావుట కరనికి కత్తిరాల నట్లున్నది. ఒకవలూతునకు పటాలమును, విశేషసాగ్రాని, వోల్గానది తీరమందున్న ముఖ్యస్థానములన్నిటిలో ముఖ్యమైన దగు ట్టా రిట్టి నును తాము ట్టా కొని రిట్టి బోల్షెవిక్కులు తెలియబరచుచున్నారని. కరణా గరులు దక్షిణ రుష్యా శత్రువులలో విశేషమున గుమిగు ముచున్నారని. అచటనుండి నాడువలకరణాది తీర్మానము ప్రకారము మరియొకచోటి కంతులందురు. ఆక్రామితకేళము లను బాగుగ తమ స్వాధీనమునందుంచుకొన లేకుండుటకులన ను, కర్నూలుకు భయము గలిగించుటకులన, పోలీసు, దమేని యములు వీరితో సభ్యు మొనరింపకాలకుండుటకులనను దెనికి ను సేనాని తరాజును మొందిన పరాణనాడు విమర్శించు చున్నారని. ఈలోపములను వసంత కాలములోనైన తొలగింప తలసినదని నాడు హెచ్చరించుచున్నారని. మిత్రమండలివారి విషయమున తగినక్రద్ధ వహింప దృఢమురే రువ్యమును బోల్షె విక్కుల నడగించుటలసినదనియు దాని మరల బుచ్చివెట్టికే తేర లయనునదియు జర్మనీని తప్పుకొనలేదనియు ఉత్తరరష్యాలోని “వైటు” పక్షమువారి కారాగృహికు యొటి తెలియబరచు చున్నది.

దెనికిని సేనాని వదలవలయు డగుట.

కోనసాహెబు, డిశంబరు 5:—యధ్యధంగమున తరా జయ మొందుటకులన దెనికిని సేనాని ప్రభుత్వమువారు రాజీ నామానిచ్చినని శేపుకుండి కంటివచ్చుచున్నది.

ఈజిప్టువ్యవహారములు.

కయో, జనవరి 3:—మిల్నరుప్రభువుగారి ప్రకటనను గూర్చి ఏమిచేయవలయునో జగ్గులపాషాగారిలో నాలోచిం చుటకు బాటియ ప్రతిభాను పాఠ్యరీతున కేసుచున్నారని.

కైమండను దేనిపుట్టియర జట్టునును కుత్తరమున ముని గిపోయెను. అయిదుగురు మరణించిరి.

ఇదివరలో చీనా ప్రెసిడెంటుగను ఉత్తరసంధికరణ నిధివర్తకమును సగు ఘోష్యు బాంకుగాదు మరణించి రని తెలియచున్నది.

డిశంబరు 28-న తేదీని 800 ప్రయాణికులతో బయలు దేరిన “సిటీఆఫ్ కలకత్తా” స్టీయరు ఆనెల 31-న తేదీనరెగి పోర్టు నెడ చేరెను.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములం దతివాదులను బట్టుకొనుట కొనసరించిన ప్రయత్నము సఫలమై 4500 మంది తట్టుకొనబడిరి.

సిజేరియా విషయమున అమెరికా బాహుళ్యమునకు త, పూర్వకృత్యము సుసమయమునకు సంకల్పిని కత్తిరిలు చా, పెద్దదేని విమర్శించుచున్నది.

అక్కు-ఫర్ష మేడ్దలను కళాకాల పరిపాలనా సంఘ సభ్యుడు ఎ. ఎల్. స్మిత్తుగారును మొనపాటామియా విద్యా కాఖమ డెప్యూటీ డైరెక్టరుగ నియమింపబడిరి. వారింత తోన మొనపాటామియా కేసుచున్నారని.

ఈ నెల 28-న తేదీని మెక్సికోలో భయంకరముగు భూకంపము గలిగినది. చాలమంది ప్రజలు మరణించిరి. చాల నష్టము గలిగెను. ఎన్నియో వందల గృహములు కూలెను.

ఇటలీవారు ఆఫ్రికాదీవిక సమస్యపట్ల కోరుచున్న వాంఛికులలో నెంతవర కేయనగునో బ్రిటను మధ్యవర్తిగ చాల బాగరూకతో నిర్ణయించును గాకయని కారాగృహికులలో ననేకములు స్నేహభావమున బ్రిటనును గోరుచున్నది.

మిక్రమండలివారి నాడెటులంటి నాడెటులను ప్రశం చమంతటను వ్యాపింపజేయవలయునని రుష్యాలో తయారు చే యబడిన కొలూనుకొట్ట నాడెటుల కట్టుబడిన వనియు గావ మంది అరెస్టుచేయబడిరియు న్యూయార్కు పత్రిక లకు కొంతమంది విలేఖరులు తెలియబరచిరి.

పాయింకేతగారివెనుక నెవరు వారిస్థానము వ్యాకమిం కవలయునను అంశమునుగూర్చి చాలవరకు చర్చచరిగెను. కైమెం కొగారి పేరమాత్రమే సూచింపబడినది. వస్తు బలకంతుముగ నధ్యక్షుడ వహింపజేసిరి కైమెంకొగ రన్న మాటలను బట్టి వారందుల కంగీకరించినట్లు భావించవచ్చు నని పరామర్శియు వ్రాయుచున్నది.

టర్కిసామ్రాజ్యము:—శత్రువులలో నితరుల విషయ మున బాటియర నెట్టుబాటియరొ టర్కి విషయమున నాడ నట్లే పాటింపవలెను. కనిపొంటునోపిలు ఆఫ్రియానోపిలు స్మిర్నాను టర్కి సుల్తాను క్రిందకుండవలెను. మహమ్మదీయ క్షేత్రములకు నాల్గవే సంవత్సరముగా నుండవలెనని హిందూ దేశీయులకు మహమ్మదీయులు కోరుచున్నారు. వారిపుడు చాల దుఃఖితులయి ఆందోళనపడుచున్నారని. మాంటాగూ గాది మరియొకసారి సంధిసభ కేగి యీ విషయములను సంధి సభవారి కెగింది కార్యమును నెరవేర్చిన మహమ్మదీయులు నిరంతరమును కృతజ్ఞులుగా నుండును.

పెన్సులోయా ఎన్నికలు (ఇంగ్లండు) ప్రభుత్వమువారికి చాలావ్యవహారముగా మారినది కలంతులగుచున్నది. స్వాతంత్ర్య వాదులు సర బాను నైపుణుగారిని పెట్టుకొని మిత్రమతము వారిని పోటీకి నిలువలసినదని దండచరణి విలపిం. లాడుడు బార్ని గారందుల కంగీకరించి కర్నూ షేయిపుభావ్యుగారిని త మ మిత్రమతము తరపున వెలకొల్పిరి. చివరకుగలిగిన ఫలిత ముజూచి కార్మికులు చాలసంతోషము నొందిరి. మిత్రమత క్షమువారికంటె స్వేచ్ఛావాదులకును అంతకంటె కార్మికు వాదులకును ఎక్కువనోట్లు వచ్చినవి. కార్మికులతరపున నిలచి విజ యమొందిన మేయరు గారు తపెన్సుకొనినవారిలో పెన్సు మంది గనులను వాటియముచే యుటకును, పెట్టుబడి సామ్యునై నుంకమును నిధించుటకును అనుకూలముగ నున్నారనిచెప్పిరి.

గత ఆరమాసములలో లండను నగరమందు 2520 ల క్తుల సావరనుల పెట్టుబడితో 5415 కొత్తకంపెనీ లెర్పాటు చేయబడినవి. ఇదివర కప్పుడింతసర్వలకాలములో ఇన్నికం పెనీలు బయలుదేరలేదు నే త బట్టి య ఈ పరిక్రమ లకు 300 లక్షలును గనీపనులకు 240 లక్షలును, నావికావ్యవ హారములకు 280 లక్షలును, బ్యాంకులు మొదలగు పెట్టుబడి ప్రతిష్ఠాకరణలకు 220 లక్షలును, నూనె మరలకు 200 లక్షలు ను, ఆహారసామగ్రిల వ్యాపారమునకు 140 లక్షలును, భీ మాకంపెనీలకు 100 లక్షలును, సినిమాలకు 60 లక్షలును సావ రనులు పెట్టుబడిక్రింద వసూలుచేయబడినవి. 48 కంపెనీలకు 900 లక్షల సావరనుల పెట్టుబడిభవమున్నది. 1918-న స-కర్న రములో 29 కంపెనీలకు 100 లక్షలకంటె ఏమాత్రమెక్కువ యుండెను. 1918-న సంవత్సరములో పెట్టుబడి దామాషాసం ఖ్య 2,10,000 లక్షలు; 1919-న సంవత్సరములో 4,50,100 లక్షలు సావరనులు.

పైచువత్తిగ్రంథాలయము:—1-1-1920 తేదీని ఆచట వేంకటరావుకుటుంబుగారి ఆధిపత్యముక్రింద నారంభమవనో త్వమును జయప్రదముగ జరిపి ఆమహాశయినిజేతనే “పై చువత్తి గ్రంథాలయము” మనుపేరుతో పొగవ్రతీపురములో నొక గ్రంథాలయమును స్థాపించితిమి. గ్రంథాలయమునగూర్చి 400 పుస్తకములతోడను, 100 రూపాయలతోడను నారంభమైతి. ఇంక లక్షలకు పుస్తకములకు ధనము నిచ్చెదమని ఖరారుచేసి యున్నాను.

సామాజ్యశాసన సభ.

సియోజితశాసనసభ్యులు.

రాష్ట్రాధిపతివభజనము.

ప్రభుత్వప్రకటనము.

చెన్నపురి.

జనరలు 10, మహమ్మదీయులు 8, భూస్వాములు 1, పాశ్చాత్యులు 1, భారతీయ వాణిజ్య సంఘము 1; మొత్తము 16 మంది.

బొంబాయి.

జనరలు 7, మహమ్మదీయులు 4, భూస్వాములు 1, పాశ్చాత్యులు 2, భారతీయ వాణిజ్య సంఘము 2; మొత్తము 16 మంది.

కంకరాష్ట్రము.

జనరలు 6, మహమ్మదీయులు 6, భూస్వాములు 1, పాశ్చాత్యులు 3, భారతీయ వాణిజ్యసంఘము 1; మొత్తము 17 మంది.

సంయుక్తరాష్ట్రములు.

జనరలు 8, మహమ్మదీయులు 6, భూస్వాములు 1, పాశ్చాత్యులు 1, మొత్తము 16 మంది.

కంకరాజు.

జనరలు 8½, మహమ్మదీయులు 5, సిక్కులు 2, భూస్వాములు 1; మొత్తము 11½ మంది.

బీహారు ఒరిస్సా.

జనరలు 6½, మహమ్మదీయులు 3, భూస్వాములు 1; మొత్తము 10½ మంది.

మధ్యరాష్ట్రములు.

జనరలు 8, మహమ్మదీయులు 1, భూస్వాములు 1; మొత్తము 5 మంది.

ఆసాము.

జనరలు 2, మహమ్మదీయులు 1; పాశ్చాత్యులు 1; మొత్తము 4 మంది.

బర్మా.

జనరలు 3, పాశ్చాత్యులు 1; మొత్తము 4.

మెట్టుమొత్తము.

జనరలు-49, మహమ్మదీయులు-29, సిక్కులు-2, భూ స్వాములు-7 పాశ్చాత్యులు-9, భారతీయ వాణిజ్యసంఘము-4, మొత్తము 100.

స్టేటు కొన్నిలు.

చెన్నకట్టణము

జనరలు 4, మహమ్మదీయులు-1, మొత్తము-5.

బొంబాయి.

జనరలు-3, మహమ్మదీయులు-1½; మొత్తము-4½.

కంకరాష్ట్రము.

జనరలు-3, మహమ్మదీయులు-8; మొత్తము-6.

సంయుక్తరాష్ట్రములు.

జనరలు-3, మహమ్మదీయులు-1½; మొత్తము 4½.

కంకరాజు.

జనరలు-1, మహమ్మదీయులు-1½, సిక్కులు-2; మొత్తము-3½.

బీహారు ఒరిస్సా

జనరలు-2½, మహమ్మదీయులు-1, మొత్తము-3½.

మధ్యరాష్ట్రములు

జనరలు-2, మొత్తము-2.

ఆసాము

జనరలు-1, మొత్తము-1.

బర్మా

జనరలు-2, మొత్తము-2.

మెట్టుమొత్తము

జనరలు-21½, మహమ్మదీయులు-9½, సిక్కులు-2, వాణిజ్యసంఘములు, కంకరాష్ట్రము, బొంబాయి-2, మెట్టు మొత్తము-84.

ఈరీతిగా యిండియాలోగ రూపు మార్చింది. స్టే టుకొన్నిలుకు పెద్దరాష్ట్రమున 2000 మందిని నియో జకులనుగా ఏర్పరచెదను. వా తినియలను కరువునుండి రో నియోజించెదను.

నల్లూరు, } నల్లూరు, సుబ్బరామరెడ్డి.
7-1-1920. } కాపురం.

Bombay Mill Strike.

200,000 Men Out.

BOMBAY, January 7.

From enquiries made by the representative of the Associated Press in connection with the strike, it appears that the millhands numbering nearly two hundred thousand broke out so suddenly that it came as a complete surprise to the millowners and their agents who had received no direct intimation whatsoever from the men. They might possibly have drawn their own conclusions from the fact that an open meeting of millhands was held a fortnight ago in the mill area when those present announced their intention of going on strike for the purpose of securing their demands. These have now been formulated in the Marathi notice still circulated over the signatures of the Joint Secretaries of the organisation to which the title of Millhands Union has been given.

As already stated the chief demands of the millhands are an increase of 50 per cent over the present grain compensation allowance of 35 per cent, the introduction of the 10 hours a day system, the early payment of bonus and the payment of wages before the 15th of each month. A difference of opinion exists as to the actual percentage of rise in the price of foodstuffs and other necessities. The millhands claim an increase between a minimum of 90 per cent and a maximum of 150 per cent, while the millowners are inclined to put it at 47 per cent. As to the increase in wages it is accepted that it is not less than 60 per cent over the pre-war wages of 1914, while some argue that it represents an increase of 90 per cent. It is contended, on behalf of the millhands, that the mere statement of the percentage of increase in their wages does not accurately represent their position, unless the exact purchasing power of money now as compared with pre-war days is taken into consideration.

Food Profiteering.

They contend that market or commercial quotations of prices do not apply to them as in actual practice they are charged much higher. They are at the mercy of petty merchants, who supply their wants and they pointed out that control of the prices of foodstuffs admittedly has not been a success and the brunt of exploiting by speculators falls on them. They suggest that millowners as a body should come to their rescue by opening cheap foodgrain and cloth shops and providing other amenities of life.

Millowners View.

But certain millowners are inclined to the view that the strike was solely due to organised attempt of workers other than millhands, on the ground that the strike was sudden and spread rapidly in a very short time. Further the majority of the millhands failed to state their grievances or the object of the strike except the announcement of their desire to observe "esprit de corps" among millhands as a body. In view of the fact that no one is prepared to speak for the whole of the millhands and the men have not as yet taken any action to intimate to their employers formally and directly what they want, the millowners are obviously not in a position to take any initiative towards bringing about any settlement, though the Committee of the Millowners Association are fully authorised to come to any arrangement on behalf of the millowners.

Workers Firm and United.

One of the chief difficulties in the way of bringing about a settlement appears to be to decide who is to take the initiative and what people or which bodies can represent the millhands in the negotiations. It is understood that the membership of the New Millhands Union numbers only 8,000, certainly an insignificant number when one considers the number of men on strike. The men, it is asserted, are determined and prepared to hold for a long period if necessary. Enquiries show that some of the millowners are prepared to concede the demands of the millhands and if necessary even to settle independently with their men but it is stated that the millhands expressed unwillingness to return except in a body.

Situation Unchanged.

The millhands' strike situation remains unchanged up to now. All the mills are closed excepting two or three in Colaba, which being on the other extreme side of Bombay have not yet caught the strike contagion. Owing to rains and police arrangements the millhands did not gather in large numbers on Tuesday for the meeting in the evening, when on behalf of the millhands on strike, demands were formulated, three more having now been added to the already stated four demands, namely, wages for the strike days, a holiday on Sundays without deduction of wages, and the recess hour to be one hour instead of half an hour as now. The return of H. E. the Governor from tour in Sindh is eagerly expected in the hope that His Excellency might successfully act as mediator as in the last year.

BOMBAY, January 8.

The mill strike situation is unchanged except the employees of one flour mill has joined the strikers. A committee has been formed under the chairmanship of Mr. Joseph Baptista to co-operate with the millhands. Meetings will be held on Sunday to formulate demands definitely. The Millowners Association announces that the operatives having struck without notice their wages for the strike period will in no circumstances be paid.

Railway Bribery Case.

LAHORE, January 7.

In the Court of Mr. Prenter, Special Magistrate, on Tuesday, Mr. O'Connor, Counsel for defence began the cross examination of witnesses in the case against Mr. Heyrdingner, District Traffic Superintendent, N.W. Railway, who is alleged to have taken bribes from two persons representing Messrs. Tata and Sons and Messrs. Forbes Campbell and Co., Bombay, in connection with the despatch of their cotton consignments Askaram Nanchand Agent, for Messrs. Forbes Campbell and Co., who had stated in his evidence that he had paid Bhudraj Rs. 700 on the 14th February, 1918, for the purpose of bribing the accused, was asked in cross-examination why he did not go personally to the accused with the bribe and he replied that was not his work, that he was engaged in his work at Lyallpur and that it would have been a shameful thing for him to pay a bribe. He could not say why Ishar Das did not consult him. Witness never gave a bribe to anyone nor did Chudrei bribe anyone before this. He took no permission from his firm

to pay the bribe. The cotton had been delayed from November to April.

Re-examined by the Public Prosecutor, witness explained that the payment of Rs. 700 was made from Lyallpur as they were doing business.

Setha Bannidhar, Habibullah, Record Keeper, and Pundit Shib Nath was also cross-examined. The case is proceeding.

New Legislative Assembly.

Distribution of Seats.

DELHI, January 8.

A Communiqué says:—The distribution of the 100 election seats in the Legislative Assembly on which the Government of India have provisionally decided is as follows:—

Madras.

General 10, Muslim 3, Landowners 1, European 1, Indian Commerce 1, Total 16.

Bombay.

General 7, Muslim 4, Landowners 1, European 2, Indian Commerce 2, Total 16.

Bengal.

General 6, Muslim 6, Landowners 1, European 3, Indian Commerce 1, Total 17.

United Provinces.

General 8, Muslim 6, Landowners 1, European 1, Total 16.

Punjab.

General 3½, Muslim 5, Sikh 2, Landowners 1, Total 11½

Bihar And Orissa.

General 6½, Muslim 3, Landowners 1, Total 10½.

Central Provinces.

General 3, Muslim 1, Landowners 1, Total 5.

Assam.

General 2, Muslim 1, European 1, Total 4.

Burma.

General 3, European 1, Total 4.
Total, General 49, Muslim 29, Sikh 2, Landowners 7, European 9, Indian Commerce 4, Grand Total 100.

Council of State.

For the Council of State, the Government of India propose to provide 34 elected seats distributed as follows:—

Madras.

General 4, Muslim 1, Total 5.

Bombay.

General 3, Muslim 1½, Total 4½.

Bengal.

General 3, Muslim 3, Total 6.

United Provinces.

General 3, Muslim 1½, Total 4½.

Punjab.

General 1, Muslim 1½, Sikh 1½, Total 3½.

Bihar and Orissa.

General 2½, Muslim 1, Total 3½.

Central Provinces.

General 2, Total 2.

Assam.

General 1, Total 1.
Total, General 21½, Muslim 9½, Sikh 1

Chambers of Commerce.

Chamber of Commerce:—Bengal and Bombay 2.
Grand total 34.

Legislative Assembly.

Direct Election.

For the Legislative Assembly it is proposed that election should be direct and that the franchise should be so framed as to yield an electorate, bearing the same proportion to the Provincial Electorates as the provincial quota seats in the Legislative Assembly does to the general and communal elective seats in the Provincial Council.

Council of State.

For the Council of State it is proposed that elections should be direct and that the Local Government should frame the franchise so as to yield an electorate composed of men of wealth and position, aggregating about 2000 in the larger provinces, who would elect from among their own number. These proposals are published for the information of all concerned and will be especially communicated to an Informal Advisory Committee which it is hoped to institute shortly for the purpose of consultation upon various questions arising with reference to reforms. The proposals represent the result of various attempts to reconcile in comparatively restricted compass, the competing claims of provinces and of interests and critics are invited before objecting to any particular item to consider whether any alternative adjustment, which they may be disposed to recommend may not be open in other respects to stronger criticism than that which may suggest itself in respect of the proposals as they now stand.

A Transfer Application.

Allahabad, January 8.

At the Allahabad High Court Sir George Knox had before him a transfer application in a case in which Mr. Zahur Ali, Barrister-at-Law, of Saharanpur, was fined Rs. 35 in default of two week's imprisonment for abusing Mr. and Mrs. Mocurley, his neighbour with a view to provoke them to commit breach of peace. The Barrister pleaded "alibi" and said that he was at the Dak Bungalow at Chakrata on the date of the offence and that the case had been pushed forward by his enemies like Mr. Bomanji, Barrister-at-Law. H. Shikaruddinpleader and others. The Magistrate rejected the defence and remarked:—It is clear there has been considerable amount of fabrication of evidence and forgery in the Dak Bungalow

book, produced in this case. I might have refrained from taking further step in this matter had an illiterate person been concerned but considering the accused's education and honour of the profession to which he belongs and the methods which he has employed in defending himself, he deserves serious consideration. It is therefore ordered that Mr. Zahur Ali shall separately be called upon under Section 426 Criminal Procedure Code to show cause why he should not be prosecuted under 8 Sections 193 and 471 Indian Penal Code. Mr. Zahur Ali filed a revision petition against the above order in the court of the Sessions Judge. The latter sent the case over to the High Court for transferring it to another court for the reason that he had exchanged hospitalities with Mr. Zaffar Ali brother of the accused and that he would not like to try it himself. His Lordship granted a week's leave for further hearing.

A Search Warrant Appeal.

CALCUTTA, January 7.

At the High Court to-day before Justices Chaudhuri and Newbould, the rule issued on behalf of T. R. Pratt against the order of the Chief Presidency Magistrate issuing a search warrant under cover of which the petitioners books were removed by the police, was heard. This application was made by one of the 31 firms having business connection with the Munitions Board and against whom similar warrants had been issued. Mr. Justice Chaudhuri in setting aside the order remarked that the warrant which had been issued referred to an enquiry which was now being made not by the Magistrate but by the police officer commissioned to enquire into the transactions of the Munitions Board. His Lordship did not find that there was any material in the petition on which Magistrate could have considered in connection with the application so far as Pratt was concerned.

Mr. Justice Newbould concurring remarked that there was nothing in the petition made before the Magistrate to connect Pratt with any offence on the facts before him. The Magistrate was not entitled to issue a search warrant simply because a police officer asked for it. The order complained of was set aside.

శాసనసభాపత్రం కంపెనీలు. — నవంబరు నెలలో 100 కంపెనీలు నమోదు చేయబడినవి. మూలధనము 28 కోట్లు 1918 న నవంబరులో 21 కంపెనీలు 2 కోట్ల మూలధనముతో నమోదు చేయబడినవి. ఏ(ఏం) నెలలలో నవంబరు నెలలో 8 నెలలలో కంపెనీల సంఖ్య 51 కంపెనీలు (10 కోట్లు) బొంబాయిలో 86 కంపెనీలు (17 కోట్లు) ను ఏర్పరచబడినవి. 1919 లో యా 8 నెలలలో 585 కంపెనీలు ఏర్పరచబడినవి. 166 కోట్ల మూలధనము 1918 లో యా 8 నెలలలో 158 కంపెనీలు 7 కోట్ల మూలధనము. నవంబరు నెలలోనే కలకత్తాలో 5 కోట్లతో యంబియస్ యండస్ట్రీయస్ బాంకును బా. బా. యాలో 5 కోట్లతో ఇండియా యూనియన్ బాంకును ఏర్పరచబడినవి.

ఒక బాంబాయి వైది బలమగు శ్రీ: — ఒక చునామ్యు దీయ బాంబాయి కన బాంబాయి కుమారులు (పా. బాంబాయి) నిందించిన శ్రీ చునామ్యు. వనరామ్యుకు ముద్రాపత్రము విచారణ చేసెను. ఆనాడు శ్రీ యుద్ధిపత్తు శ్రీ. వాడు బంకాలో నంటిని ముద్దాయా కొన్ని నిద్రకుమారులు చూసెను. ఆ నిద్రకుమారులు బంబాయి కలెక్టరులకు గాన ఆట్టి వృద్ధి చేయించుట ముద్దాయా శ్రీ ముని ముద్రాపత్రము ముద్దాయా మందలించుచు ముద్దాయా ముద్రాపత్ర శ్రీ మునకు 85 రూపాయలు బాంబాయి వేసెను. బాంబాయి జిల్లాజడ్జి కోర్టులో ఆపివేసెను. ముద్దాయాతో కనకు చునామ్యుకు కారణమున జిల్లాజడ్జి శ్రీ అలహాబాద్ హైకోర్టుకు కంపెనీ.

శ్రీ క్రమ సింహపురి మునిగిలిననధ, నెల్లూరు: — వై కధవారు ఈ నెల 12 తేదీ సోమవారము రాత్రి 9-30 గు ఘట సాధమున విశ్రాంతి ను వాడుకమున ప్రదర్శించురు.

మరంగి రాజాగారి బహుదీన మహాశయ్యము: — శ్రీకంబురు 31 తేదీని ఇచ్చాపురమున మరంగి రాజాగారి: జన్మదినమునోర్వమున 9 వందు పురమున గావించి యానందస్థుడైన రాజాగారిని ఆహ్వానము చేసి గౌరవించిరి. ఆతరువాత సుధీనూచక పురమునది నిర్వాహమునకు పు. శా. ది. గాయ రాజాగారికి పూజించబడినది. రాజాగారి శిరీరమున నిదివరకే హైమ్యమును గావించి పురమునకు రాజాగారిని బదిలీయున కలిగియున్న కొందరు తెలుగు వధ్యులతోను సంస్కృత శ్రోతములతోను ఆ. ధోర్తికొంగ్లగేను భావములందలి యువనాస్థములతోను రాజాగారిని కృషించిరి. హైమ్యమునందలియున కలిగియున్న శ్రీకృష్ణారాతి కృష్ణమున బీదలకు అన్న దానమున కస్త్రుదానమున చేయబడినది. రాజాగారు భార్యయొక్కయున కైయసించిన యీ శ్రీ ఘనకార్యములు సంప్రదియములు. — పురవాసి.

అలీ సోదరులు: — ఏలూరు తాలూకా గుండుగోలకు గ్రామమున శ్రీ కృష్ణపతకమునది గుండు ఈ నెల 1-న శ్రీ చునామ్యువారి సోదరులకు పూజలు గావించుటకు విడుదల చేసినందుకు మీటింగు జరిపి పిల్లలకు మండ్లు విటాయి మంది పెట్టబడినది.

World's News.

REUTER'S AGENCIES.

England

British-Burma Petroleum Prosperity.

LONDON, January 5.

The British-Burma Petroleum Company, in their report for the year ending July 31st, record a profit of half a million sterling and a dividend for the year at the rate of 17½ per cent. tax free.

The Frontier Fighting.

British Press Comment.

LONDON, January 5.

The "Daily Mail" declares that obsolete aeroplanes were used against the Afghans and unserviceable guns against the Mahauds. Simla must come out of the clouds and realise that wars are won best most quickly, and most cheaply by up-to-date appliances in the hands of a young, vigorous and modern-minded command.

Release of Amritsar Conspirators.

"Morning Post" View.

LONDON, January 5.

The "Morning Post" denounces the release of the Amritsar conspirators, which it attributes to Mr. Montagu's desire to conciliate agitators in the National Congress and says their release at present is calamitous and must appear in India as a vindication of their crime, or as a sign that Government is afraid of them.

Shipping.

LONDON, January 7.

The Board of Trade returns show that imports for December amounted to £1,69,000,000 and exports to £90,000,000, being increases of £53,000,000 and £52,000,000 respectively as compared with December of 1918. Imports for year 1919 amounted to £1,632,090,000 and exports to £7,98,000,000 being increases of £3,15,000,000 and £2,97,000,000 respectively as compared with 1918. Principal increases in year's imports were food £14,300,000 and raw materials £18,800,000 of which total cotton claimed £40,000,000 and wool £65,000,000. Principal increases in exports were coal £40,000,000 and manufactures £22,500,000 including cotton textiles £6,000,000 and woollens £48,000,000.

Russia

The Position in Russia.

General Denikin's Failures.

French Critics' Views.

LONDON, January 4.

While the report of the 'coup d'état' in General Denikin's headquarters is regarded as dubious, it appears certain that General Denikin's armies are in a position of imminent peril. The Bolsheviks are only 30 miles from Taganrog which was recently his base. General Denikin has lost the Donetz coal basin, also the all railway communications between his two armies. It appears unlikely that he will be able to prevent the Reds from reaching the seaboard thus bisecting his forces. The Bolsheviks claim the capture of an entire division and enormous booty, also Tseretkin, the most important strategic point on the Volga. Refugees are crowding into the ports in South Russia whence they will be evacuated in accordance with the Supreme Council's decision. French critics attribute Denikin's failure to inability to organise the occupied territories, to his "entourage" upsetting the peasants, and his lack of agreement with the Poles and Rumanians. They urge that the Allies should take steps to remedy these defects in the spring. Meanwhile, it is significant that the North Russian White newspaper hints that if the Allies forsake Russia Germany might be asked to crush Bolshevism and re-organise Russia.

France

Peace Treaty Ratifications.

Further Delay Announced.

LONDON, January 3.

Paris.—The Havas Agency states a further delay is announced in the exchange of Peace Treaty Ratifications. Official circles are giving the 15th January as the probable date when the Treaty of Versailles will come into force.

M. Poincaré's Successor.

M. Clemenceau's Attitude.

LONDON, January 5.

PARIS.—The question of a successor to M. Poincaré has been much debated, but hitherto M. Clemenceau's name is the only one mentioned. M. Clemenceau, replying to a friend's query, humorously asserted that he was being forced into the Presidency. This declaration is accepted by the French press as his consent.

Supreme Council

Decision to Address U.S.

LONDON, January 5.

PARIS.—Louchéur's Report involves the immediate delivery of 1,92,000 tons of harbour material, and the Germans will have to give a minimum of 3,00,000 tons. The Supreme Council has decided to address fresh a pressing appeal to the United States to grant the requisite credits for purchase of provisions for Austria.

America

Fire on Former German Liner.

Extensive Damage.

LONDON, January 15.

NEW YORK.—A hundred thousand dollars worth of damage has been done by a fire on the former German liner "Pretoria" recently handed over to Britain by the United States Shipping Board and ready to sail for England.

To Disrupt World's Currency.

A Reported Bolshevik Scheme.

LONDON, January 5.

NEW YORK.—Federal agents assert that recent arrests have disclosed a conspiracy of the Russian regime to disrupt the currency of the world by flooding the Allies with counterfeit money, which is being turned out in Moscow by millions.

Soviet Embassy in U. S. Arrested.

LONDON, January 5.

NEW YORK.—Mr. Gregory Weinstein bearing the title of the Chief of the Staff of the so-called Soviet Embassy in the United States has been arrested on Deputation warrant.

Constitutionality of Prohibition

Upheld.

LONDON, January 5.

WASHINGTON.—The Supreme Court has upheld the constitutionality of Prohibition, Enforcement of Law, and has also decreed that the sale of beer containing over two and three quarters per cent of alcohol is illegal.

Germany

The Ex-Kaiser's Letters.

Alleged Negotiations by Britain.

LONDON, January 5.

The Ex-Kaiser in a letter to the ex-Tsar, dated May 30th, 1898, published by the "Morning" Post alleges that a celebrated British Politician sent for the German Ambassador and offered him a Treaty of Alliance with Germany which was urgently renewed later in the year, but by my commands coldly and dilatorily answered in a colourless manner. The Kaiser declares that the request was renewed a third time, accompanied by enormous offers, showing that a wide and great future was opening for Germany. He asks the Tsar what he will offer and will do if he refuses the proposed alliance which is to be with the Triple Alliance in addition to Japan and America, with whom negotiations had already been opened. In a letter, dated the 18th of August, 1898, Kaiser says: England has now and then reopened negotiations, but never quite shows her hand. They are trying hard, as far as I can make out, to find a Continental army to fight for their interests, but I fancy they will not easily find one, at least not mine.

British Press Correspondents in Berlin.

German Government's Threatened Reprisals.

LONDON, January 5.

BERLIN.—The German Government has requested the British Government to allow the German Press Correspondents in London. Reply has been given that their presence is at present undesirable. The German Government threatens reprisals against the British correspondents in Berlin.

Ireland

Details of Raid.

LONDON, January 4.

Details of the raid on Police barracks show that the incident took place at Carrigrohilly. Telegraph and telephone wires were cut, then firing ensued for four hours between over a hundred attackers and a garrison of six defenders. Failing to effect an entrance, the attackers blew up the wall of the barracks with dynamite, then dashed in and overpowered the defenders, whose ammunition was exhausted, after which the Police were handcuffed and the barracks ransacked.

Austria

Austrian Food Supplies Delayed.

LONDON, January 5.

PARIS.—The Supreme Council has adopted the Louchéur report of the agreement reached between the Allies and Germany regarding compensation for the Scapa Flow scuttling. The delivery of urgent foodstuffs, which the Allies have agreed to supply to Austria is delayed owing to the Allies' inability to advance credits in dollars necessary for the purchase of supplies in America. The latter has not yet replied to a request for a loan for the purpose.

Italy

Italian Premier's Arrival in London.

LONDON, January 5.

The Italian Premier, Signor Nitti, and the Foreign Minister, Signor Scialoja, have arrived in London from Paris to confer with Mr. Lloyd George prior to the Conference between M. Clemenceau, Mr. Lloyd George and Signor Nitti in Paris on the Adriatic. Signor Nitti has already an interview with M. Clemenceau in Paris, after which he expressed confidence in a satisfactory solution. The Italian programme is reported to be Istria and Zara and a guarantee for Italy, autonomy for Fiume and Zara and a guarantee for the Italians of the Neutralisation of the Adriatic coast.

Italy's Adriatic Claims.

LONDON, January 5.

Newspapers are expressing most friendly sentiments towards Britain in the hope that Britain will exercise a mediatory function with regard to Italy's Adriatic claims.

Serbia

Serious Anti-Dynasty Republican Manifestations.

LONDON, January 5.

PARIS.—A message from Belgrade states that a serious Anti-Dynasty Republican manifestations have occurred in Sofia. A large crowd including the leading Bourgeois demonstrated before the palace shouting "Vive La République" and "Down with King." The crowd attempted to rush into the palace and the troops opened fire. The crowd replied with revolvers and stone. Over hundred were killed and wounded.

Mesopotamia

Education in Mesopotamia.

A New Appointment.

LONDON, January 5.

Mr. A. L. Smith, Fellow of Magdalen College, Oxford, is leaving England immediately to take up the appointment of Deputy Director of Education, Mesopotamia.

China

Ex-President of China Dead.

LONDON, January 5.

SHANGHAI.—A telegram to the "Morning Post" reports the death of Fengkuo-Chang, ex-President of China and Chief of the Northern Peace Delegation.

Japan

Japan's Mission in Siberia.

A French View.

LONDON, January 3.

PARIS.—The French papers, discussing Japan's missions in the Far East, declare that the news that America is leaving Japan a free hand in Siberia is a great historic event, the fear of Bolshevism having conferred a supremacy, which neither military triumphs in the Russo-Japanese war nor negotiations with the "Entente" during the war could obtain. Japan has now her Canada as the huge mineral, and agricultural resources of Siberia are infinitely greater than is generally thought.

General

LONDON, January 5.

The "Times" learns from Chita that M. Semionoff has been appointed Commander-in-chief of all the troops in Irkutsk and the whole of the region beyond Lake Baika.

[ASSOCIATED PRESS.]

Kharita Darbar At Hyderabad.

HYDERABAD, January 5.

The Kharita Darbar was held at Hyderabad (Deccan) on Saturday with all time-honoured forms and ceremonies when the new Resident the Hon'ble Mr. C. L. S. Russell, I.C.S., presented the Kharita from H. E. the Viceroy to H. E. H. the Nizam in the presence of the nobles of the Hyderabad Court. The President of the Council, Sir Syed Ali Imam, K.C.S.I., first paid an official visit to the Resident. Subsequently the Resident arrived at the Chau Mahala Palace, where he was met by the President of Council who conducted him to the Darbar Hall, where he was received by the Nizam. After a few minutes' conversation the Kharita and credentials were presented and read out in open Darbar.

Lahore High Court.

An Interesting Legal Point.

LAHORE, January 7.

The Chief Justiceship, Lahore High Court, being vacant owing to the death of Sir Henry Rattigan and no officiating appointment having as yet been made the objection was raised by Counsel engaged in a civil appeal on Tuesday, that there was no properly constituted High Court in existence. Counsel concerned Bakshi Tex Chand and the Hon'ble Mr. Fazli Hussain, based their objection on the ground that under Section 2 of Letters Patent the High Court must consist of a Chief Justice and six puisne Judges and that until a permanent Chief Justice was appointed by his Majesty or an officiating Chief Justice by the Local Government there was no High Court in existence in the eye of the law. Counsel further submitted that the mere appointment of an officiating Chief Justice by the Local Government would not alone be sufficient, but that the Judge so appointed must take the prescribed oath as Chief Justice. After some discussion the Division Bench, Mr. Justice Shadi Lal and Mr. Justice Wilberforce, before whom the objection was raised adjourned the hearing of arguments till Wednesday.

A similar objection was raised before another Division Bench consisting of Mr. Justice Broadway and Mr. Justice Martineau.

Acting Chief Justice appointed.

Pending the appointment of a permanent Chief Justice who should be a Barrister by His Majesty the Local Government has appointed Mr. Justice Chevis, Senior Puisne Judge of the Lahore High Court, to act as officiating Chief Justice of Lahore High Court. The appointment has thus removed the anomaly which was created by the non-filling of the vacancy and the objections raised by Counsel yesterday when arguing a civil first appeal before the Division Bench consisting of Mr. Justice Shadi Lal and Mr. Justice Wilberforce.

Indian Telegrams.

[ASSOCIATED PRESS

Bombay Disorders Enquiry Committee.

(SPECIAL SERVICE.)

(From our own correspondent.)

Ahmedabad Disturbances.

Mr. Guider's Report to the Government.

Ahmedabad, January 7.

At the end of Sir Chimanlal Setalvad's examination of Mr. Guider, Mr. Guider read the report he had submitted to the Government which took the form of the following confidential letter to Mr. Orerar:—

17th April 1919.

Dear Orerar,

In accordance with the instructions contained in S. D. Cipher telegram No. 336 dated 16th April 1919 I interviewed Mr. Gandhi to-day and invited his assistance to discover the identity of educated leaders alluded to in his speech and others who took part in or instigated riots etc. that occurred in Ahmedabad on the 10th and 11th instants. He (Mr. Gandhi) said that certain names had been mentioned to him but he felt he could not divulge them to the authorities without the permission of the persons who had communicated them to him. He could not say that the names given to him were those of leaders or instigators of riots. All he could say at present was that they were present amongst the rioters during the disturbance. Persons who furnished the names did not bind him to secrecy, nor did he ask any of them whether they had any objection to the names being disclosed to the authorities. He thought nevertheless that it would be a breach of confidence on his part if he communicated the names. He was endeavouring to find out who the organisers of the disturbance were and was hopeful that he would succeed. He had no intention of denouncing them but hoped to bring home to them by other means in accordance with his principles the enormity of their conduct and thought that if they were repentant and contrite towards the support of relatives of those who had been killed and the maintenance of the wounded and maimed it would be sufficient punishment. The Government should let by gone be bygones and refrain from penal action as the latter would not have any deterrent effect but on the contrary would be aggravating. The bad character element in the city took advantage of the situation created by the enemy misguiding spirits and continued to terrorize respectable people by spreading rumours there would be a revival of rowdism in a day or two compelling people to pay them money and supply them with grain.

In reply to a query why people submitted to this extortion and did not appeal to the police for protection, he (Mr. Gandhi) said that the people did not think the police could protect them and therefore preferred to submit to extortion rather than complain. When I pointed out it was absurd for people to say, at any rate at present that they could not rely on the police for protection as in addition to ordinary strength additional police had been drafted from other districts and were much in evidence all over the city and that besides these there were military guards and patrols constantly on move, who could be appealed to and were capable of dealing effectively with any rowdy character, who were inclined to be troublesome, he first questioned as to the presence of the military and when reassured them on the point he concluded by saying people preferred not to complain. I explained it was lack of co-operation on the part of the public which encouraged lawlessness and enhanced the difficulties which the authorities had to encounter in dealing with the situation and that unless the public realised their own responsibilities and acted up to them the blame must remain at their own door, and it was for Mr. Gandhi to impress on his followers the importance of cordial co-operation to bring to Justice persons who had acted in his name and yet violated all principles which he preached by committing murders, destroying property and creating a state of anarchical chaos which paralysed business and caused indescribable misery and suffering to thousands of innocent persons, including women and children, whose lives were placed in jeopardy while the disturbances lasted. He said he was doing his best to bring home to those whomistreated themselves of his disapproval of their conduct by having summary of his speech printed and depicting his followers to visit quarters where turbulently disposed persons resided, to read out what he had said. He purposely restricted the advice to printed summary to avoid risk of any discourtesy saying something which might not agree with Mr. Gandhi's own views. He said that in response to him (Mr. Gandhi) suggestion that those who had stolen arms to use in the riots should surrender them some had offered to do so to him, but he refused to accept them without the approval of the authorities and had addressed the District Magistrate on the subject. He (Mr. Gandhi) advised the arm thieves to surrender them at the Police station and to confess their guilt. He was hopeful that some would do so but I said I was not so sanguine. The impression he gave me was that though he was prepared to denounce rioters for his own benefit, that is to say to swell the ranks of his followers, he had no intention to denunciate them to the authorities.

Mr. Bulakidas.

Continuing his evidence Mr. Bulakidas said that the mob went in search of his hiding place and his brother had to circulate a rumour that he had been killed in the hope that the rioters would cease the search. Excepting that he was an official he did not think there was any other reason for the mob's fury against him.

By Sir Setalvad.

Questioned by Sir Setalvad witness said the mob's fury against him had been due to instigation by clever instigating from behind. He had however no evidence in support of this opinion beyond inferences. He believed he was popular and he discharged his duties loyally and conscientiously.

By Pundit Jagat Narayan.

Witness was next questioned by Pundit Jagat Narayan. Pundit:—You say you discharged your duties honestly. Witness:—I don't say honestly but loyally and conscientiously. [Laughter].

Q:—Up to this time even after all that has happened Mr. Chatfield is a popular officer and considered sympathetic. How is it that you who were his personal assistant was marked out for attack by the mob.

A:—I cannot say. Witness added that he did not consider he was unpopular.

By Mr. Jivanlal Desai.

Questioned by Mr. Jivanlal Desai, witness repudiated that he was considered a hard and stiff Magistrate. He was not abusive towards witnesses and accused persons who appeared before him.

Mr. Raikes.

Mr. Raikes, Superintendent of telegraphs, Ahmedabad, next gave evidence. He said that on the 11th April at nine o'clock in the morning a large mob went past the Telegraph Office and after burning a number of other Government buildings came back and began setting fire to telegraph office at eleven o'clock. The main telegraph building as well as the godown were burnt. The mob piled up furniture and things they could get hold of and after pouring kerosine on set fire to it. There was a strong breeze at the time. Flames spread quickly and nothing was saved. He managed to get in communication with Bombay and inform them of the happenings.

Mr. Brown.

Mr. Brown, in charge of electric power station at Ahmedabad, next gave evidence and described how the mob forced the power station to be shut down and threatened his life.

An Intermediate Student.

An intermediate student in Gujarat College next detailed to the committee the incidents he witnessed while on ambulance duty during the disturbances. He declared in reply to Sir Setalvad that he saw no student taking part in the riot but some were looking on.

Mr. Tyabji.

Mr. Tyabji, Executive Engineer, P.W.D., Ahmedabad, gave evidence next detailing some of the incidents during the riot.

Mr. Ambalal Serabhai.

Mr. Ambalal Serabhai, Mill Owner, Ahmedabad, was next witness. Questioned by Lord Hunter he said he was away from Ahmedabad during the principal days of the trouble and returned in the afternoon of the 12th en route from Matheran. While at Bombay he met his sister Anusuyabai and showed her the telegram he had received from Ahmedabad. She had great influence with Ahmedabad millhands and he asked her to write a note asking them to resume work. On arrival at Ahmedabad he became fully acquainted with the happenings. He thought Mr. Gandhi's arrest upset and excited the people and led to sudden anti-Government feeling. On the 13th Mr. Gandhi and Anusuyabai arrived. A meeting was held next day and mills started working the day after. Millhands wanted to be paid for days of disturbance. He thought it would amount to pay for rioting, but after discussing the matter over with the Commissioner they came to the conclusion that in view of the circumstances they should not hold out on this point and notices were distributed broadcast in the city. Mr. Gandhi's meeting was held on the 14th in the riverbed opposite his acharam. Speeches were made condemning popular excess and asking offenders to confess. Mr. Gandhi went on a fast for three days and advised others to do so. Rumour again spread that Mr. Gandhi and Anusuya were going to be arrested. People seemed to believe it. Witness saw the Collector and the Commissioner and they told him it was not contemplated to arrest those who were not actually concerned in the rioting. Mr. Guider did his work very satisfactorily. Witness was next referred by Lord Hunter to the question of levy in Ahmedabad. Mr. Ambalal said he had sent in a supplementary statement.

QUESTION OF LEVY

Lord Hunter's Doubt.

A question put by Mr. Desai at the last meeting of the Bombay Council about the levy, had been met with the reply that the whole subject was under enquiry by the Hunter Committee. Lord Hunter doubted if the question of levy was within the scope of the committee's enquiry. It involved the mixed question of policy and law. However there was no harm in the committee being put in possession of general facts.

Mr. Ambalal.

Mr. Ambalal said he did not object to the payment of compensation by the guilty. Women and children working in the mills, who were not concerned in the riots at all, have been levied. It was not equitable. The poor people not concerned in the riots at all should not be made to pay.

An Interesting Discussion.

An interesting discussion then followed between the President and Mr. Ambalal. Mr. Ambalal suggested that the Government themselves should pay compensation. Sir Chimanlal cut in and remarked that would be making innocent people in other parts of India pay. Continuing Mr. Ambalal objected to the exception accorded to railway employees. It had been stated they were concerned in wire cutting and as such no exemption should be made in their case. In short, he was for taking off the burden from the shoulders of the poor people.

Terminal Tax.

In reply to Justice Rankin witness objected to the exemption made in the case of Europeans also. If levy was necessary he would suggest a terminal tax or rather an increase in the terminal tax already existing in Ahmedabad which would fall lightly on the shoulders of the poor.

Doctrine of Civil Disobedience.

In reply to Sir Setalvad, witness said the doctrine of civil disobedience as preached by Mr. Gandhi was subtle for the ordinary man and as a mass movement it could never be followed. Chances were this doctrine preached among the masses would result in violence. The educating of masses was necessary, but this

method of educating them was dangerous and that was why he himself did not join the movement.

By Pundit Jagat Narayan.

Questioned by Pundit Jagat Narayan witness said Mr. Chatfield, the Collector, was popular and he could not say the name of the then Commissioner Mr. Pratt. There were all sorts of rumours at the time that innocent people were fired on. He did not believe them at the time and after investigations he did not believe them now. In answer to Mr. Kemp, witness admitted military when they fired were extraordinarily lenient.

Mr. Jivanlal Desai.

Mr. Jivanlal Desai suggested to witness that if military had been removed from the scene and people were assured that Mr. Gandhi and Millhands might have become normal, witness said he was not quite sure that mill hands would have gone back to work without actually seeing Mr. Gandhi and Anusuya.

The committee then adjourned till to-morrow.

Viramgaum and Kaira.

AHMEDABAD, January 8.

The Hunter Committee to-day proceeded with the examination of official witnesses from Viramgaum and Kaira.

Mr. Caldecott.

Mr. Caldecott, Assistant Collector of Excise, Karagoda, who proceeded to Viramgaum on the day of the trouble to help in quelling riots was the first witness.

Mr. Munshi.

Mr. Munshi, Station Master, Viramgaum, was the next examined. Questioned by Lord Hunter, witness said that on the 12th April at about 9 o'clock in the morning a large number of people collected at the third class waiting room of the station. They were not passengers and they appeared to be waiting for something. Mr. M. C. Ilveride, Railway Traffic Inspector, was in the waiting room. He was advised by the staff to go to the luggage office as the waiting room was unsafe. At about 10 o'clock the crowd was dispersed. Later on the mob again returned, rushed inside the station and smashed the telegraph instruments and thus cutting off communications. Mr. M. C. Ilveride in the meantime was removed to a place of safety. The mob was running to and fro in the station with a young Mahomedan at their head. Witness caught hold of him and asked him what the trouble was about. He said that they wanted to get hold of one Mr. Thornley believed to be in the rest house. Witness assured him that there was no Mr. Thornley in the rest house and that only the Traffic Inspector was there. Later on the mob started throwing stones and eventually burnt the railway station. Mr. M. C. Ilveride was seriously injured. Witness managed to send away the signalman in a light engine to the adjoining station to telegraph the news of happenings and request for help. The injured Traffic Inspector was sent away in another engine to Karagoda. Witness endeavoured as far as possible to save the station. The mob threatened that anybody attempting to save the station would be burnt alive. About 3 in the afternoon the rioters ran towards Karagoda section and pulled off some rails. The mob then engaged itself in looting the goods in the station and burnt two grass wagons, a large number being saved by witness. At about 7-30 p.m. Mr. M. C. Ilveride returned from Karagoda with Mr. Caldecott and later on in the night a detachment of the 97th Infantry from Ahmedabad arrived and started patrolling the city. Witness was told the badmashes from the surrounding villages were coming to loot Viramgaum. Their arrival was prevented by the appearance of the military. Nobody else took part in rioting excepting millhands and labourers.

Mr. Justice Rankin.

In reply to Mr. Justice Rankin, witness said that he had no reason to suppose that the railway staff were concerned in rioting. They helped as far as they could in saving the station.

Sir Chimanlal Setalvad.

In reply to Sir Chimanlal Setalvad, witness said that in the morning the mob was merely standing collected. Rioting began after the Bombay Gujarat mail arrived from Ahmedabad.

Pandit Jagat Narayana.

To Pandit Jagat Narayan, witness said that Mr. Thornley for whom the mob was enquiring was cotton mill manager.

By Mr. Kemp.

Questioned by Mr. Kemp, Mr. Munshi said that the grass that was burnt was waiting to go to Kaira for ramme operations.

Jivanlal Desai.

In answer to Jivanlal Desai who asked if there was not work recruiting at Ahmedabad in 1917-18, witness said that he had not time to take notice or outside work. He had too much to do (laughter). Witness returned the same answer to a question about War Loans.

Mr. Sankaral Desai.

Mr. Sankaral Desai, Sub-Inspector, Railway Police, Viramgaum, was the next witness. He corroborated the previous witness in the main details regarding the happenings at the station and said that the situation was alarming and serious. Witness expressed the opinion that the receipt of news of Mr. Gandhi's arrest created excitement.

Lord Hunter.

At this stage, Lord Hunter asked the Government Counsel if there was not anybody who was an actual eye witness to the firing at the Kutchery after which Avalkarkun was murdered. He disliked most the hearsay evidence and would prefer someone who was an actual witness. It was most extraordinary that such a serious thing as the murder of Avalkarkun should occur and still nobody should be convicted for the offence. Mr. Kemp explained that it was a class of crime where no eye witness could be found and the matter had been discussed in the special tribunal's judgment.

Mr. M. C. Ilveride.

Mr. M. C. Ilveride, Traffic Inspector, (now Station Master) was the next witness. He gave evidence as to

his presence at Viramgaum station on the day of the trouble and to rioting by the mob. Some people belonging to the crowd came up and asked him to say Mahatma Gandhi Ki Jai. Witness told them he had nothing to do with Mr. Gandhi and that he was a railway employee. Thereupon the mob assaulted him severely.

Official Witnesses.

The Committee then took up the official witnesses from Kaira District. Mr. Bard who was the Assistant Collector of the District till the end of 1918 was tendered as witness by the Government Counsel to speak merely in regard to the predisposing causes such as passive resistance movement which was organised in this particular district in 1918.

Lord Hunter.

Lord Hunter ruled that the evidence of this witness was not necessary.

Mr. Tirevedi.

Mr. Tirevedi, Deputy Superintendent of Police, Kaira, was the next witness. Questioned by Lord Hunter, he said that Nadiad and Anand, two principal towns of the district were centres of great political activity which started with the establishment of a Home Rule League Branch and developed with the initiation of passive resistance movement in 1918 and increased with the agitation over the Rowlett legislation. Mr. Gandhi was an influential personality in the district. The news of his arrest was received at Nadiad on the 10th April by means of a telegram to the Home Rule League and caused great excitement. A hartal was started immediately in protest. Mill labourers left off work and there was a meeting in the evening of the 11th. There were further meetings. News of the happenings at Ahmedabad came in during the day and had a serious effect. In the afternoon the news was spread that a troops special was on its way to Ahmedabad. The mob discussed what could be done to stop the train. Eventually some rails were removed at night and the train was derailed, fortunately without any serious loss of life. Landholding classes of Nadiad were primarily responsible for removing the rails. Their object was to help the rioters and express resentment at the supposed arrest of Mr. Gandhi. By 12th morning the news of the happenings in the Punjab reached the town. This too had an exciting effect as a rumour was spread of the wholesale shooting in the Punjab. At Anand also there was trouble and the Government dilly was attacked on the 12th afternoon. News of the destruction of Ahmedabad Telegraph Office and the cutting of the wires was received. Thereupon the villagers proceeded and cut the telegraph wires at various places in the district. On the 13th Mr. Gandhi's message was read out but hartal lasted till the 15th April. Troops arrived on the 13th and assisted in maintaining order. The District Magistrate, Mr. Cer, now on leave, was camping at Nadiad till early in June. There was no complaint about the measures he took. It was not an easy matter to obtain evidence in connection with the investigations made subsequently.

By Sir Chimanlal Setalvad.

Questioned by Sir Chimanlal Setalvad Mr. Tirevedi said that there was a good deal of misrepresentation in connection with the Rowlett Act in Kaira. He understood that the District Magistrate had a conversation with Mr. Gandhi in connection with the latter's statement. He knew the people behind the trouble. The District Magistrate told him that Mr. Gandhi had got information as a sort of "Father Confessor" and would not divulge them. He believed that Mr. Gandhi had given some name to the District Magistrate on the distinct understanding they would not be used officially.

By Pandit Jagat Narayan.

Questioned by Pandit Jagat Narayan, witness agreed that so far as Kaira was concerned, there was no conspiracy or organisation behind the disturbances.

Sultan Ahmed.

In reply to Sultan Ahmed witness said that people believed it was an error of judgment on the part of the Punjab Government to have passed the order against Mr. Gandhi. Asked what was his opinion in the matter, witness replied after some hesitation that was also his opinion.

Mr. V. J. Patel.

Mr. V. J. Patel, Bar-at-law, who appeared in some of the Nadiad cases before the tribunal then questioned the witness with a view to eliciting that convictions were mostly based on the approver's statements and that none of the convicted persons were Satyagrahis. The District Magistrate had written a letter thanking the people through their Municipality for being generally law abiding during the disturbances. In his district the was confined along the railway line.

Mr. Kemp.

Mr. Kemp intimated at this stage that barring the police constable who had been sent for from Viramgaum and the statement of the Railway District Traffic Superintendent put in, the list of official witnesses was closed.

Mr. Guider.

Mr. Guider, Deputy Inspector General, was then recalled by the president and was briefly examined.

By Lord Hunter.

Questioned by Lord Hunter he said that he investigated the Viramgaum occurrences. It appeared that the murdered Magistrate was first seriously assaulted and then burnt alive some 150 yards from the cutchery in the town. There were many people about at the time. Some persons were charged with murder but the tribunal by a majority judgment expressed the opinion that the identification evidence was not satisfactory.

Mr. Justice Rankin.

In reply to Mr. Justice Rankin, witness said that the fact of the Magistrate being burnt alive was not doubted at all but the court held that the identification evidence was not strong. The committee then proceeded to non-official evidence. Pending the appearance of Mr. Gandhi to-morrow, Mr. Jivanlal Desai, Barrister-at-Law appearing before the committee as the counsel on behalf of the Gujarat Sabha was examined as the representative of the Sabha.

By Lord Hunter.

Questioned by Lord Hunter he said that he took his share in the political movement at Ahmedabad. Due to a number of causes in the latter years there has been growth of political life in the city. After armistice there was disappointment at the failure of the return of normal conditions. Then followed discontentment owing to the passing of the Rowlett Act and the eventual establishment of Satyagraha Sabha. He joined the Sabha as a member. He did not think even now that it was a dangerous movement. They did not ask the masses to join it. Certain laws to be selected by a committee to be thereafter formed were to be disobeyed as a mark of humiliation. 6th April was observed as a day of hartal. He did not agree that hartal was apt to lead to riots. They meant observing hartal only for a day and not to prolong it. On the 10th subsequent to the receipt of news of Mr. Gandhi's arrest there was some disturbance. He heard that at 2-30 a small crowd had collected and within two minutes he dispersed the whole lot. He would not object to shooting if circumstance justified but so far as its shooting, by the police near the flour mill consequent on the mob's attempt on two Europeans who had taken refuge there, was concerned, his information was that one of the Europeans, both of whom were drunk, abused Mr. Gandhi. They were not molested at all till one of them abused Mr. Gandhi which excited the mob. This excitement was of course no reason for violence. There was a meeting that night at which witness and others reprimanded the mob and asked everyone of them to go home quietly and resume their work next day. On the 19th morning while he was attending court he heard that a mob had collected and was making for Ambulav Mill. He immediately left the Court and met and told the mob to disperse and stop about their business which they promised. Shortly after rumour got about that Miss Anusya had been arrested. Crowds again collected from various directions. He again faced the crowd and addressed them. As he was addressing news was received that Examination Mandup was on fire. He immediately proceeded to the scene and rendered every assistance. The only reason for incendiarism would be the alleged arrest of Miss Anusya. Asked if that did not strike him as extraordinary, witness said that Miss Anusya was not an ordinary person. She was a mother to the mill-hands. It might not be an original idea to burn buildings. It might have been due to mere frenzy on the part of some one who began burning the first building and contagion might have spread. He did not agree that the crowds came with the deliberate intention of burning European buildings. As to the shouts of killing Europeans they were not raised till after the first firing. There was no frenzy till then. For example in the morning Messrs. Kennedy and Bremfield left the court and caused the crowds on their way home without being molested. In fact people in the crowd saluted them. Continuing witness said that on the 11th he noticed three sepoys firing without justification. They might have fired in the air but firing was absolutely unjustified. At 3-30 he noticed another firing near his house where the crowd was looting a liquor shop. That firing was justified although he was not sure of the kind of bullet used since one of them pierced five iron sheets. Looking at what had occurred his view was that military aid should not have been used. The military could have been kept in readiness. There was no justification for the two Martial Law orders proclaimed on the 12th since by the 11th evening things had quieted down. On his attention being drawn to the collection of a crowd on the 12th, witness said that was not inside the city. Certain innocent people had been shot down but the Secretary of the Gujarat Sabha who had made enquiries in the matter was coming to give evidence.

By Mr. Justice Rankin.

Questioned by Mr. Justice Rankin, witness said that at Ahmedabad, lawyers as a body were not identified with Satyagraha movement. After replying to a series of questions regarding the constitution of Satyagraha Sabha, witness said that their intention was not to go to a given place and try to get into conflict with law although there was some talk of Mr. Gandhi's going back to the Punjab. The intention of Satyagrahis was not to instigate anybody and everybody in the street to break the law. They however intended that the movement should spread in course of time. He did not think, moreover, that it would result in the spread of the idea among the masses that a witness was a legitimate political weapon. Asked if after the trouble was over, educated classes gave assistance to the police in investigations, witness said that he was not asked to give any assistance. He would have given all possible assistance. It was only the Ashram people who had declined to give information.

By Sir Chimanlal Setalvad.

Examined by Sir Chimanlal Setalvad witness said that the scope of the Rowlett Act was fully explained and so far as Ahmedabad was concerned misrepresentation existed only in the imagination of the C.I.D. He did not accept Mr. Gandhi's statement that trouble was prearranged and there were educated people behind it. In fact he had quarrelled with Mr. Gandhi over it. The result was neither would budge from the view he had taken. As regards rendering assistance to the authorities it might be the view of Mr. Chatfield that they went and shut themselves in. They did whatever they could. The particular sort of assistance they wanted was not made known to them and there was in addition an atmosphere of distrust. The motto of the Satyagrahis was "truth and no violence" and to invite suffering on themselves. With all their devotion to Mr. Gandhi the masses were not able to follow that. The movement was of such a character that it was difficult to follow. Their idea was to select for disobedience the laws which were against natural justice. They first selected the Press Act and the Newspaper Registration Act. The latter was selected because it affected the forfeiture of the press. Embarrassment of the Government was not their idea, although eventually it might or might not bring about that result.

Pandit Jagat Narayan

In reply to Pandit Jagat Narayan witness said that after the disturbances, Mr. Gandhi said that he alone was fit to take part in the movement. He thought that it was a complete confession of the failure of the movement. The Fraser murder was brutal and absolutely uncalled for. He had no explanation to offer and it might be the result of frenzy.

There was no anti-British or anti-European idea in the beginning and the mob frenzy and the shouts to kill Europeans came in only after.

Q.—How could you possibly disobey the Rowlett Act? Was it that you would go and preach and commit sedition or become an anarchist?

A.—That would be to take you through all the sections. As the law is worded, you need not have been an anarchist or a seditionist, it is enough if you incur displeasure of the C.I.D.

Pundit:—That is a different matter. How are you going to civilly disobey the Rowlett Act?

Witness was at this stage going to look up the Rowlett Act when the Pundit continuing asked:—Am I right in supposing that you cannot disobey the Rowlett Act and that is why in order to secure its repeal you decided to disobey other laws?

Witness:—That is so. Continuing witness agreed that every kind of agitation was likely to embarrass the Government the difference being whether the intention was to embarrass or not and their intention was not to embarrass the Government. Mr. Bulakidas (Magistrate) was as could be guessed from his cross examination a blunt man given to abusing people. His food control was disliked. Mr. Chatfield, Collector, was popular. Witness did not think they had many like him. Supposing in 1921 he was Minister entrusted with the administration of law and order, he would try and preach contrary to the movement? Lord Hunter (smilingly):—In Government you would very much be against the Satyagraha movement?

Witness:—I am afraid so. (Laughter).

The examination of Mr. Desai had not concluded when the Committee adjourned till to-morrow.

Mr. Caldecott, first witness of the day in his evidence described how on the information brought by Mr. Meilvaride he proceeded to Viramgaum on the 13th April with a number of sepoys and helped in putting down riots. He found the station post office and Municipal building burnt and treasury damaged. At the treasury he fired four rounds and one was killed and two or three wounded. In the night a detachment of one hundred men of 97th Infantry arrived from Ahmedabad and patrolled the town.

With the examination of a number of witnesses from Viramgaum and Kaira the official evidence regarding the disturbances in Ahmedabad was practically completed to-day pending Mr. Gandhi's examination to-morrow which is expected to be interesting.

Mr. J. Desai, Bar-at-law, who took active part in the Satyagraha movement at Ahmedabad gave evidence this afternoon on behalf of the Gujarat Sabha. Questioned at great length in regard to Satyagraha movement witness did not admit it was a dangerous one since the masses were not asked to join it, if he was in the Government entrusted with the departments of law and order he would try and preach to the contrary and be against the movement.

Burma and Reforms.

Opposition to Inclusion in Indian Bill.

RANGOON, January 6.
Two memorials have recently been submitted to the Lieutenant Governor signed by a large number of Burmese elders, landowners, merchants, Barristers, Members of the Legislative Council and others possessing landed property and Government position. The first expresses the opinion that the inclusion of Burma in the Reform scheme will operate disadvantageously to the province regarding rather than accelerating the progress, there being little in common between India and Burma. The inclusion of Burma is, the memorialists submit, diametrically opposed to the wishes and feelings of the indigenous people of the province and the memorialists submit that in the present condition of the Burmese people any position of superiority given to the Indian over the Burman will put a period to further Burman progress by killing those aspirations for which Indians themselves are so zealously contending. They therefore ask the Local Government to take steps to prevent the inclusion of Burma in the Reform Bill.

Shoes and Pagodas.

The second memorial dealing with the shoe question and pagodas says that the Lieutenant-Governor's well-considered resolution on this question met with hearty approval and universal esteem by the Buddhist priesthood and the Burmese people who appreciate the attitude taken. The memorialists also consider the Craddock Reform Scheme most suitable and quite adapted to the present Burmese conditions and feel confident that every measure therein suggests improvement on the present system of Government, for the benefit and welfare of Burmans. They entertain no doubt that if the Craddock scheme works in some detail to the detriment of Burma's interests it will soon be remedied. The preamble of the second memorial states that it is signed in addition to the others named by tradesmen and artisans none of whom is connected in any way with Government. The "Rangoon Times" learns that it was signed by over one thousand people.

The Burman Deputation

The Burman deputation in England cables that on the advice of the British supporters they return to Burma by the S.S. "Lancashire," leaving Marseilles on the 12th January.

The Demand For Gold.

Following the great demand for gold, there has been considerable smuggling of British and American gold coins into Burma, and Chetty firms are said to be short of silver, all available cash having been sent to India and the Straits to purchase sovereigns.

Karnani Industrial Bank.

CALCUTTA, January 6.

This afternoon the Maharaja of Kashmir formally opened the Karnani Industrial Bank which starts with an authorised capital of five crores of rupees of which three crores had been subscribed and 60 lakhs paid up. Under the Bank a steamship company with a capital of ten crores had already been floated and two up-to-date steamships had been purchased from the American Shipping Board. The Maharaja in declaring the Bank open said that to handle the resources of wealth properly industrial banks were a great necessity but they should not forget the other great resource of the country namely, agriculture.

